

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-basábon pott: sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér

Nyitászor 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, április 16.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérolk: Sztrájk a boltokban.
Pót-obstrukció.
A D. M. K. E. Makón.
A megalázott asszony.
Képviselő és rendőrbiztos.
Ki a pofontulajdonos?
A tapintatlan Apponyi.
Bukott aradi kereskedők pöre.
Tárca: Király ő felsége. Irta: Bródy Sándor.

Sztrájk a boltokban.

Arad, április 15.

Az aradi kereskedelmi üzletek fölött megsuhogtatták a sztrájk fegyverét. A vasárnapi népgyűlésen a kereskedő-főnökök mellétek szögezték az ultimátumot, igen rövid lejáratu ultimátumot. Ma még megpróbálkoznak a békés kiegyenlítés kísérletével, de azért nincs kizárva, hogy holnap reggelre a kereskedelmi alkalmazottak az elárúsító állványok mellől a sztrájk-tanyára vonulnak.

Új, szokatlan volta révén is széles körű érdeklődést kelt ez a sztrájk. Magyarországon még nem is tudunk esetet a kereskedelmi alkalmazottak tömeges munkabeszüntetésére. A közönség előtt a mozgalom jobbára egyoldalú világitásba került, ama repülő nyomtatványok, kiáltványok révén, a melylyel a munkásszervezetek vezetői ilyenkor nem szoktak fukarkodni. A dolgot tehát az érdekesség révén sem árt az objektív szemlélet üvegjén keresztül nézni.

Az tudott dolog, hogy a kereskedelmi alkalmazottak akciója nem bérmozgalom, hanem a munkaidő megrövidítését célozza. És ép ez a megoldást, a megegyezést nehezebbé teszi, mintha az előbbiről volna szó. A bérmozgalom következménye a munkaadóra legfőleg az, hogy több kiadása lesz a munkabérekben. Itt azonban a munkaadó attól tart, hogy a forgalmasabb időkben, pl. vasárnap délelőtt, az esti korzó óráiban az üzlet zárva tartása a keresetének megrövidülésével fog járni. Az elmélet ugyan azt mondja: ha a közönségnek bizonyos időben sehol se lehet vásárolni, akkor a vásárlást máskor fogja elvégezni. Végső eredményében tehát senkise károsodik. A gyakorlat azonban mást mutatott. Azt, hogy igen sok függ a vásárlás alkalmától, s igen sok, a fogyasztásra nem okvetlenül szükséges vásárlás elmarad, ha annak kedvező alkalma nem kínálkozik. El kell tehát ismerni, hogy a kereskedő-főnökök helyzete, a mikor a munkaidőnek csökkentéséről kell határozniok, nem a legkönnyebb. Különösen nem, ha hozzávesszük, hogy a mozgalom oly időre esett, a mikor általánossá vált a panasz a hanyatlott, rossz üzleti viszonyok miatt.

Magára a mozgalomra nézve higgadt, sztrájk-ügyekben jártas embereknek el kell ismerni, hogy az a legszesélyesebb ilyenmü akciók közé tartozik. Kezdődött azzal, hogy a kereskedelmi alkalmazottak követelést, vagy mondjuk: kérést intéztek a főnökökhöz. A kérelem a reggeli nyitásra, a déli szünetre és az esti hét órai záróóra vonatkozott. A főnökökhöz címzett levelekben egyéb nem volt. A kereskedő-főnökök, miután nekik hivatalos munkaadó testületük nincsen, előbb biztosítani akarták az egyöntetű eljárást s abba be akarták vonni az összes érdekelt szakmabeli kereskedőket. A mozgalom ugyanis csak a férfi- és női divat, kézmű, ruha-, üveg- és rövidáru-kereskedések alkalmazottakra terjedt ki. Addig, amíg az egyöntetű eljárást lehetővé nem tették, a kereskedelmi alkalmazottak kérelmét nem akarták elintézni s nem is válaszolhattak arra. Mialatt a főnökök között az egyöntetű eljárás biztosítására nézve az intézkedések folytak, a szervezett munkások az utcán röpcédulákat bocsátottak ki, amelyben már a vasárnapi teljes munkaszünetet és a Gergely-naptár szerint való ünnepek délutánjait is kérték. Ez a követelés azonban; csak a repülő nyomtatványokon maradt a főnökökhöz azt semminő formában be nem nyújtották.

A kereskedő-főnökök, szakmák szerint, tanácskozásokba fogtak az üzletek nyitásának és zárásának ideje fölött és közös megegyezésre jutottak. Oly megegyezésre, amely, ez határozottan állítható, a kereskedelmi alkalmazottakat ki is elégíti. Fél nyolcnál korábbi üzleti záróra ez idő szerint Magyarország egy városában sincs. Most azonban a vasárnapi munkaszünet utólag közbedobott kérdése áll a kereskedő-főnökök és az alkalmazottak között. S ezt a nehéz követ nem is lehet egykönnyen elgörgetni. A kereskedőnek azért nehéz erről lemondani, mert az egész héten elfoglalt ipari és mezői munkásság a vasárnap reggeli órákban vásárol be s a vidékről jövő idegenforgalom, főképe parasztság és a középosztály részéről e napra esik. A vasárnapi teljes munkaszünetet csakis egyes szakmákban lehetne megvalósítani s azoknál is még akadályai vannak.

A dolgot még egy körülmény gablyítja: az, hogy belészövéződött a hatalmi kérdés. A legnagyobb sérelem az volt, hogy amit engedményekben kaptak, azt a kereskedők nem a velük való tárgyalások alapján adták meg. A kereskedő-főnökök megpróbálták ennek a sérelemnek méregfogát is kihuzni. A főnökök kiküldöttei ma tárgyalásokba bocsátkoztak az alkalmazottak megbizottaival.

Mindazonáltal nincs kizárva, sőt igen valószínű, hogy a sztrájkot megpróbálják.

Nézzük, hogy minő következetésekkel járhat ez.

Maguknak a kereskedelmi alkalmazottaknak sztrájkja aligha járhat sikerrel. Az első oka ennek, hogy az aradi kereskedelmi alkalmazottak egy része nincs a szervezet fegyelmé alatt. A másik, jelentősebb ok, hogy a kereskedelmi alkalmazottak munkája az üzletek tulnyomó részében bizonyos ideig minden különös zavar nélkül nélkülözhető. Néhol maga az üzlettulajdonos, másutt a főnök, fia és feleségével, vagy fivérével, az üzletvezető, az utazókkal egy kevés megfeszítéssel el látják az üzleti munkát. Arról nem is szólva, hogy az ország igen sok városában a kereskedelmi alkalmazottak nincsenek az osztályharc alapján szervezve, a kereskedők tehát könnyen kapnak más-honnét segédet. A szervezett alkalmazottak tekintélyes része különben azt mondta főnökeinek: „ő csak akkor lép sztrájkba, ha a munkások erre *kényszeríteni fogják*.” Hogy ezt a kényszerítést, rendezett közbiztonsági viszonyok között, a személyes szabadság országában milyen formában várják, mi nem tudjuk elképzelni.

Ha tehát a kereskedelmi alkalmazottak sztrájkolnának, ez csak azzal járna, hogy egy csomó ifju és családos ember elvesztené a kenyerét, miután a főnökök a maguk védelmére szolidárisan kötelezték magukat, hogy az engedmények ellenére sztrájkba lépőket bizonyos ideig nem veszik föl.

Maradna tehát az összmunkásság támogatása, a melynek biztosítására a vasárnapi gyűlésen az egyes munkásszervezetek kiküldöttei nyilatkozatot is tettek.

Ennek a támogatásnak a formája különböző lehet. Lehet az, ami ellen kifogás nem vethető, hogy minden szervezett munkás a maga keresményéből hetenkint bizonyos összeget ad a sztrájkolók segítésére. De a vasárnapi népgyűlésen a támogatásnak más fajtájáról is esett szó. Ez az ugynevezett *agyontámogatás*. A kereskedők üzleteiben zavart okozni, a forgalmat megakasztani, a vásárlás látszata alatt időtrabló tömeggel tölteni meg a boltokat s hasonlókat. Nem hisszük, hogy az ilyet meg akarnák valósítani. De konstatálnunk kell, hogy az olyan cselekedet, a melylyel a kereskedőknek szándékosan károkat akarnak okozni, keresetüket lehetetlenné tenni: az egyenesen *a vagyonbiztonságba ütközik*. Nem szeretünk sztrájk-mozgalmak idején rendőrökért kiáltani, de az ily tervekkel szemben *a hatóság köteles a kereskedőknek a legteljesebb védelmet és segítséget nyújtani*. Egyébként konstatáljuk, hogy a pincérek mozgalma idején is foglalkoztak a vendéglők és kávéházak agyontámogatásával, de el-

boltba, ott vásárolt egy revolvert és golyókat, felszállt a vonatra s hazautazott, haza, a hűtlen férjhez. Otthon egy neki borzasztó látvány várta. A saját otthonában a szeretőt találta, amint tett-vett. gazdasszonykodott neki. Egészen kikelve magából, kirántotta a revolvert és rásütötte a csábitóra, azután megint a hűtlen férjre, még egy lövést tett, egy negyediket is. Egy se talált. Ezt látva, elkeseredésében önmaga ellen fordította a fegyvert, de csak könnyű sebet ejtett magán. A boldogtalan asszonyt letartóztatták a csendőrök és bezáratották a temesvári fogházba, ahol a vizsgálóbíró letartóztatta. Most várja szomorúan, sirdogálva a földi bírák ítéletét. Meghallotta leánya szomorú sorsát az öreg Hegedüs Imre. Fölkereste a fogházban, meg is pirongatta, meg is vigasztalta és bátorította is, hogy most már ne féljen: majd gondját viseli ezután ő. A teljesen megtört apa Hódosi Adolf dr. temesvári ügyvédet bízta meg leánya védelmével. A helyszíni szemlét és a tanúk kihallgatását Fehér Antal központi vizsgálóbíró megbízásából a vingai vizsgálóbíró foganatosítja.

Képviselő és rendőrbiztos.

Achimot megbüntették.

A számár idézés.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 15.

Andrássy Gyula gróf belügyminisztertől két érdekes leirat érkezett tegnap a békésmegyei alispáni hivatalhoz. E leiratok egy-egy Achim-ügyben hoztak végső döntést s az egyik aktacsomó bepillantást enged abba a világba, amelyben Achim L. András szövögette nagyratörő hatalmi ábrándjait képviselő korában. Ez a leirat érdekesebb, mint a második. Ezért ismertetjük elsőnek.

Ott kezdődött a dolog, hogy Achim L. András volt képviselőnek valamelyik cselédje összeütközésbe került a kihágási törvénykönyvvel. Hrabovszky Pál békéscsabai rendőrbiztos ki akarta hallgatni a cselédet s ezért hivatalos rövidséggel maga elé citáltatta őt. Az idéző levelet egy szerdai napon akarta kézbesíteni a rendőr s nem ismervén a megidézettet, Achim L. Andrásról kérdezősködött utána.

Achim L. András átvette az idézést s aztán megnézte jobbról és balról is alaposan. Annak rendje s módja szerint. Mikor kinézett már abból minden kinézhető, szigorúan rámondult a rendőrré:

— Ki adta magának ezt a cédulát?

— A főbiztos ur, kérem alásan! . . . ke-repelt a rendőr.

— Nohát mondja meg a főbiztos urnak, hogy ő nem odavaló ember! . . .

Aztán elkérte a rendőr ceruzáját, hogy ráírja az idéző hátára:

Számár idézésre nem engedek megjelenni senkit.

Achim L. András
képviselő.

A rendőr hazacsoszogott s átadta az üzenetet, meg az idézőlevelet Hrabovszky főbiztosnak, aki nem teketóriázott sokáig, hanem följelentést tett Achim L. András volt képviselő ellen.

Seiler Elek főszolgabíró elé került az ügy, melynek letárgyalása után Achim L. András hatósági közegnek megsértéseért 50 korona pénzbüntetésben marasztalták el. Achim megfellebbezte ezt az ítéletet az alispánhoz, aki hozzájárult az elsőfoku ítélethez. Achim ebben

sem talált vigasztalást s felebbezésével fölment a miniszterig, de a belügyminiszter most a felebbezést elutasította.

A másik aktacsomó már nem Achim L. András egyéniségét érinti, csak az ő személyével szoros nexusban álló ügyet itélték el. Achim ugyanis — miután összeveszett Várkonyi István szocialista vezérrel — kezeihez ragadta a Várkonyi párt gyeplőjét s meg akarta alakítani Békéscsabán a kubikusok és földmunkások szakcsoportját. A hatóság azonban nem vette tudomásul a megalakulást, mert nem tudták felmutatni az alakítók a tagok szabályszerű névlistáját.

Achim megfellebbezte ezt az alispáni határozatot is a belügyminiszterhez, de nem több eredménnyel, mint az előbbi. A miniszter ugyanis helyben hagyta az alispáni határozatot, nemcsak a már felhozott indoknál fogva, hanem azért is, mert tudomást szerzett arról, hogy ez a szakcsoport máris alapszabályellenes működést fejtett ki, sőt pénzkezelésben a tagok egyéni érdekeit sértő eljárást folytatott.

Ilyenformán a szakcsoportot már ezekben a napokban feloszlatja a hatóság

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Kedd: Lucifer, színmű. Gál Gyula vendégfőléptével. (Bérlé A.)
Szerda: Asszony, dráma. Gál Gyula vendégfőléptével. (Bérlé B.)
Csütörtök: Vörös talár, dráma. Gál Gyula vendégfőléptével. (Bérlé C.)
Péntek: Katalin, operette. (Bérlé A.)
Szombat: Aranyvirág, operette. (Bérlé B.)
Vasárnap: Délután: Lotty ezredesei, operette. Este: János vitéz, operette. (Bérlé C.)

* Gál Gyula Aradon. Holnap kezdi meg három estére terjedő vendégjátékát az aradi Nemzeti Színházban Gál Gyula, aki ma érkezett meg és részt is vett már a próbán. Holnapi felléptét nagy érdeklődés előzi meg, mert Butti híres olasz drámáiról *Lucifer* jében azt a szerepét játssza el, amelyben az idén a legnagyobb sikerét aratta a fővárosban. Szerdán Porzolt színművében, az *Asszonyban* folytatja vendégszereplését és csütörtökön Brioux *Vörös talár*-jában fejezi be.

* Salome. A magyar vidéki színpadokon most rendre színrehozzák Wilde Oszkár híres és méltán csodált bibliai drámáját, a *Salomé*. A budapesti közönséget valósággal lázba hozta ez a darab, amely a keleti költészet legragyogóbb, legbujább színében pompázik s mély filozófiával, hatalmas átérzéssel eleveníti meg Herodes és Kereszteiő János korát. A darab címszerepét Aradon Kápolnay Juliska fogja játszani s fellépnek kivülé még Keszler, Hunyadi és Szilágyi Berta, akik már megkezdték a próbákat.

* Kun Irénke első fellépte. Kun Irénke, az aradi Nemzeti Színháznak Zsigmondy Anna helyére szerződött új tagja vasárnap érkezett meg Aradra. A fiatal művész, aki a budapesti Király Színház színésziskolájában képezte ki magát, már sikerekkel is dicsekedhetik. Többször fellépett Budapesten s a közönségnek ugyszólván egy csapásra kedvence lett. Szendreynek is a Király Színház színpadán tűnt fel s rögtön szerződöttette ezt a temperamentumos, szép játéku, kellemes hangu s valóban bájos megjelenésű művésznőt. Kun Irénke első fellépte, amely elé nagy érdeklődéssel nézünk, jövő hét kedden lesz. Szép Ilonkában Mátyás szerepét fogja játszani.

A tapintatlan Apponyi.

József főherceg varakozik.

A fontos államügyek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 15.

A Budapesti Poliklinikai Egyesület tegnapi közgyűlését rendkívül kínos incidens zavarta meg. A közgyűlésre ugyanis elmentek az egy-let védnökei, József főherceg és Augustia hercegasszony, akiket Apponyi Albert gróf elnöknek kellett volna fogadnia. Apponyi azonban nem jött s anélkül, hogy kimentette volna magát, negyedórát varakoztatta a fenségeket, akik természetesen igen különösnek találták ezt a furcsa eljárást. Később, mikor már kérdezősködni kezdtek, hogy miért nem jön a miniszter, a kegyelmes ur volt szíves megüzenni, hogy fontos államügyek hátráltatják. Hogy mi-csoda fontos államügyek, azt aligha fogja kideríteni a história.

Budapesti tudósítónk táviratozza:

A Budapesti Poliklinikai Egyesület vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta meg évi közgyűlését az intézet dísztermében József kir. herceg és Augustia főhercegasszony, az egyesület védnökeinek jelenlétében.

A főhercegi pár pontban 11 órakor érkezett Szegedy Georgina udvarhölgy és Batthyány Béla gróf szolgálattelvő kamarás kíséretében. Megérkezésüket igen kínos jelenet követte. Apponyi Albert gróf, az egyesület elnöke ugyanis még nem volt ott. A főhercegi párt Eröss igazgató és Sámuel Lázár alelnök a pódiumra kísérték s azután minden szem az ajtóra szegeződött, ahol az elnöknek kellett volna megjelennie. A fenséges védnökök kissé különösnek találták a dolgot, de azért türelmesen vártak. Eltelt öt perc. Apponyi nem jött. Nem is izent. Tíz perc is eltelt, anélkül, hogy a miniszter alakja láthatóvá lett volna. Sőt egy negyed tizenkettőre fordult az óramutató s az elnök még mindig nem mutatkozott. Ekkor Tóth Lajos dr. kultuszminiszteri tanácsos, aki mint az igazgatótanács tagja, jelen volt a gyűlésen, a telefonhoz ment, hogy a kultuszminiszteriumban kérdezősködjék, mért nem jön a kegyelmes ur, holott a főhercegek már egy negyed óra óta várják.

Az államtitkár válaszolt:

— A kegyelmes ur elodázhatatlan, fontos politikai okok miatt nem jöhet!

A kellemetlen afférból végre Berzeviczy Albert segítette ki az egyesületet, a távollevő elnök helyett elfoglalván az elnöki széket. Berzeviczy a következő beszédet intézte a főhercegi párhoz:

Cs. és kir. főherceg ur. fenséges cs. és kir. főhercegasszony, mélyen tisztelt közgyűlés! Elnökünk, Apponyi Albert gróf Önagyméltóságának váratlanul és hirtelen közbejött akadályoztatása következtében nekem jutott a váratlan szerencse, hogy a Poliklinikai Egyesület nevében Fenségtetek mély hálával üdvözöljem. Hódolattal köszönjük, hogy Fenségtetek, akik csak rövid idővel ezelőtt kegyesek voltak egyesületünket magas látogatásukkal megtisztelni s iránta beható érdeklődést tanúsítani, most közgyűlésünkön is megjelenni méltóztattak. ezzel is kifejezést adva annak a meleg érdeklődésnek, amelylyel Fenségtetek minden jótehető ügyet s különösen egyesületünket felkarolni kegyeskednek. Nem kétlem, hogy ennek a magas érdeklődésnek megnyilvánulása, e magas helyről jövő biztatás egy új erőforrása lesz egyesületünknek, amely emberbaráti

hivatását az eddiginél is fokozottabb mérvben fogja betölteni.

A közgyűlés napirendjének letárgyalása után *Berzeviczy* Albert újból megköszönte a főhercegi párnak megjelenését, s egyuttal bejelentette, hogy *József* főherceg a kórház kibővítésének alapjára 4000 koronát adományoz, amit a közgyűlés lelkes éljenzéssel vett tudomásul. A főherceget és nejét távozásukkor riadó éljenzés kísérte s Apponyi ellen nem egy ingerült kifakadás hangzott el tapintatlansága miatt.

Bukott aradi kereskedők pöre.

Tagányi-Taubot elítélték.

Kilenc év után.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, április 15.

Az évek óta huzódó *Taub* és *Neumann*-féle csalárd bukási bűnperben végre ítéletet hozott a törvényszék. Ez az ítélet a főbűnösöket, akik időközben jobbára átvitorláztak Amerikába, már nem sújthatta s így ma csupán *Tagányi Taub* Sándor felett ítélezhetett a bíróság.

Évekkel ezelőtt a színház épületben fényesen berendezett női divatüzlet nyílt meg, melynek tulajdonosai két fiatal kereskedő, *Taub* és *Neumann* voltak. A cég óriási reklámmal dolgozott, de a gondatlan üzletkezelés mégis válságba sodorta. Ekkor *Schwemmer* Adolf azt a tanácsot adta nekik, vásároljanak össze hitelbe egy csomó árut, értékesítsék ahogy csak tudják s az így szerzett pénzen próbálják meg a további boldogulást. A két fiatal kereskedő megfogadta ezt a nem éppen atyai tanácsot s derűre borúra rendelte az árukat, amiket aztán potom áron elvesztegetett. A fizetési kötelezettségek többnyire rövid lejáratuak lévén, a cég hamarosan még nagyobb anyagi zavarokkal küzdött s a folytonos végrehajtások elől csak úgy tudott ideig-óráig menekülni, hogy egyre-másra változtatta a céget. Nincs az a variációja a *Taub* és *Neumann* névnek, amelyet ki nem találtak és fel nem használtak volna. Az a könnyelműség azonban, amelyre legutóbb ráadták fejüket, végleg megbuktatta őket. Az anyagi károsodáson kívül egyéb baj is jelentkezett. A hitelezők csalárd bukás miatt feljelentették a két fiatal kereskedőt, akik így hamarosan a vádlottak padjára kerültek.

Az ügy a törvényszéken már évek óta huzódik. Hol egyik, hol a másik vádlott nem volt megidézhető s a vizsgálat során kitűnt, hogy mások is ludasok a bukásban. Az ellen is megindították tehát a nyomozást, mire a főbűnösök egymásután kiszökdöstek Amerikába, egy pedig, akivel ugyancsak keményen bánt volna el a bíróság, azóta az örültek házába került.

A mai végtárgyaláson, a melyen *Bittó* József elnökölt, már csak *Tagányi-Taub* Sándort vonhatta kérdőre a törvényszék. A bukott kereskedőt *Nagy* Sándor dr. ügyvéd védte s hatásos védőbeszédje után a bíróság leszállította az ügyészség vádját s csalárd bukás helyett csupán *vétkes bukásban* mondotta ki vétkesnek *Taubot*, akit ezért mindössze *hat napi fogházra* ítél. Tekintettel azonban arra, hogy *Tagányi Taub* egyszer *Teplicben* négy napig, máskor pedig *Brassóban* két napig ez ügyből kifolyólag vizsgálati fogságban volt, a törvényszék *kitöltöttnek vette a büntetést*. Az ítélet jogerős.

Ki a pofontulajdonos?

Horti-e, vagy Kulcsár.

Tanúk kerestetnek!

Arad, április 15.

Tudvalevő dolog, hogy tegnapelőtt a színházban csattant valami. Ez a valami a levesek osztályába tartozott s minthogy a levesnek a nyakleves az egyedüli olyan alfaja, amely csattan, nyíltan megvallhatjuk, hogy a színházban is nyaklevesről volt szó. Az ujságok úgy értesültek, hogy a társadalmi érintkezésnek ezt a bűnvádi eljárásra alkalmas formáját *Horti* Sándor, az új szerelmes színész gyakorolta *Kulcsár* Lajossal szemben. *Horti* maga is ezt állította. Ma azonban megjelent a láthatáron *Kulcsár* Lajos, aki azt állítja, hogy a pofont nem ő kapta, hanem ő adta. Mindezt egy nyilatkozatban mondja el, amint itt következik:

Az aradi lapok a köztem és *Horti* Sándor között fölmerült incidensről irván, szinte kivétel nélkül úgy emlékeztek meg erről az afférról, mintha abban én játszottam volna a szenvedőleges szerepet, mászóval: hogy én kaptam *Horti* Sándortól azt a bizonyos — pofont.

Én a mai napig azt gondoltam, hogy *Horti* Sándorban lesz annyi őszinteség és önérzet, hogy idegen tollakkal ékeskedni nem óhajt és kijelenti, hogy a szóban forgó pofont ő nem követte el. Kétszer huszonnégy órát vártam, *Horti* ur azonban — úgy látszik — nem kívánja levetni magáról az oroszlanbórt. Most már aztán én tartom kötelességemnek közölni az eseményeket úgy, ahogy azok megtörténtek. A következőképen:

A színházi rend értelmében a társulatnak azon tagjai, kik az előadásban foglalkoztatva nincsenek, a második emeleti színész-páholyból nézhetik az előadást. Oda szabad bemenetük van, a nézőtér többi részén ép olyan látogatóknak tekintetnek, mint bárki más. Hogy ez a rendszabály helyes-e vagy sem, annak eldöntésére *Horti* Sándor épúgy nem hivatott, mint ahogy nem vagyok illetékes én magam sem. *Horti* ur ennek dacára a földszintre ment s ott egy bérlőnek helyét foglalta el. A jegyszédő kihívta, ő az öltözőbe jött s én ott közöltem vele, hogy a színház tagjai díjtalanul csak a színészek páholyában foglalhatnak helyet, a földszinten nem. Felnőtt emberek vagyunk, joggal hittemt ennél fogva, hogy az incidens el van intézve. Nem így *Horti* Sándor. Ő újra — és ismét belépti jegy nélkül — a földszintre ment s onnan a jegyszédő felszólítására sem akart távozni. A szolgál, aki felelős azért, hogy a színházba senki jegy nélkül be ne menjen, jelentette nekem, hogy *Horti* ismét jegy nélkül ült le egy földszinti támlásszékre. En — már csak azért is, hogy ilyen esetek precedensül ne szolgálhassanak és mert bosszantott *Horti* erőszakoskodása — magam mentem ki a nézőtérre, hogy *Horti* Sándort onnan kihívjam. A helyre-legény azonban azt üzenté ki, hogy én neki nem parancsolok és ha sokat okoskodok — felpofoz.

Ez a bátorság imponált nekem és mikor a felvonás végeztével találkoztam *Horti* Sándorral, a színházi bejárat ajtóinak között, számon kértem tőle az ígért pofont. A testi méreteimnek-e, vagy *Horti* bátorlanságának köszönhetem, — de az ígért pofon nem én rajtam csattant el. Minthogy azonban *Horti* újabb sértésekkel illetett, elégtételt vettem én magamnak s tetteleg inzultáltam *Horti* Sándort. Ez a valóság s utána még az, hogy *Horti* botot emelt rám, én azonban kivettem azt a kezéből, mielőtt használhatta volna.

— Legalább a botomat adja vissza — szölt *Horti* s evvel váltunk.

Másnap a lapok azt irták, hogy *Horti* Sándor engem felpofozott s ő hallgatván és zsebre vágván a kapott ütést, a lapok téves információi mögé buvik s engedi hinni, hogy ő volt a nagy legény, aki inzultált engem. Hogy *Horti* Sándor mind a mai na-

pig elégtételt nem keresett rajtam, az az ő dolga, mindenki maga értékeli a saját gentlemanségét, de avval már a magam önérzetének tartozok, hogy leszedjem *Horti* Sándorról az idegen tollakat amelyekkel — némi bárgyu ártatlanságot tetteve — az én rovásomra akar ékeskedni.

Eddig a nyilatkozat. Most már a következő kérdések merülnek fel:

- 1.) Ki a pofontulajdonos?
- 2.) Mivel tudja igazolni, hogy a pofont hiánytalanul felvette?
- 3.) Kész-e az illető egy szakértőkből álló bizottság szakértői szemléje alá bocsájtani arcát és tenyerét?
- 4.) Kész-e ugyancsak szakértők jelenlétében megmutatni, hogyan folyt le az eredeti művelet?

Miután ezen kérdések egyelőre nincsenek tisztázva s miután a felek szavahihetősége mindkét oldalról föltétlenül konstatálendő, kérdés:

- 5.) Nem történt-e két pofon?

Azt hisszük, legcélszerűbb volna a kérdések eldöntésére a nyilvánosság kizárásával történt esetet megismételni. De a nyilvánosság előtt!

Román lázadás Vajda-Hunyadon.

Megöltek egy olasz vállalkozót.

Megostromolt városháza.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, április 15.

A magyarországi románoknak elégületlensége szombaton valóságos lázadásban jutott kifejezésre a hunyadmegyei Vajda-Hunyadon. Sorozás volt ugyanis Vajda-Hunyadon és a sorozás alá kerülő román legények román jelvényekkel tüntettek. A hatóság tehetetlen volt a látszólag tervszerűen felizgatott tömeggel szemben, amelynek megfékezésére katonai erő kirendelését kérte.

A tüntetésnek emberáldozta is van. Egy román legény, aki reprodukálhatatlan szidalmakkal illetve a magyarokat, *agyonszurt egy olasz vállalkozót*.

A mozgalom titokban terjedt el és félt, hogy legközelebb ismét zavargásokban jut kifejezésre. Legalább erre enged következtetni az a nagyfokú izgalom, amely Vajda-Hunyadot uralja.

A vajda-hunyadi román lázadásról az alábbi táviratok számolnak be:

(Tüntetés román jelvényekkel.)

Szombaton sorozásra gyülekeztek össze a román legények Vajda-Hunyadon és már a délelőtti folyamán tüntettek román nemzeti jelvényekkel. *Koncza* Kálmán vajda hunyadi rendőrkapitány felszólította a legényeket a piros jelvények eltávolítására. A sorozandó legények nagynehezen engedelmessé váltak a rendőrkapitány felszólításának.

Délután ismétlődött a láthatólag tervszerű tüntetés. A bepálinkázott román legények és a velük jött falubelijeik zeneszóval a korcsmából a vásártérre vonultak és tüntetőleg viselkedtek a román jelvényeket. A rendőrkapitány a néhány városi rendőrrel tehetetlenül állott a tüntető tömeggel szemben. *Koncza* rendőrkapitány felszólította erre a tömeget, hogy a jelvényeket távolítsa el. A tüntetők azonban rá sem hederítettek. Ekkor a rendőrkapitány megismételte a felszólítást és hivatkozott a törvényes következményekre.

Most már nemcsak hogy nem hallgattak a rendőrkapitány felszólítására, hanem gúnyolták is. Egyes csoportok pedig fenyegették *Kon-*

zát. Magatartásuk olyan kihívóan merész volt, hogy a rendőrség kénytelen volt elvonulni.

(Az izgatónkat letartóztatják.)

A rendőrkapitány erre elhatározta, hogy várja a csendőrjáratot, amelynek a vásár alkalmával kellett Vajda-Hunyadra megérkeznie. Nemsokára öt csendőr érkezett a városházára. Koncza rendőrkapitány a csendőrök fedezete alatt a tüntető tömeg közé ment és a két főizgatót letartóztatta. A két román legény nem akarta teljesíteni a rendőrkapitánynak ama parancsát, hogy kövessék őt a városházára. A két legény kirántotta kését és megtámadta a csendőrőrmestert.

A csendőrök hamarosan lefegyverezték a merénylőket, erősen megkötözték őket és a városházára kísérték. A tömeg követte a foglyokat a városházáig.

(Megostromolják a városházát.)

A városháza előtt a tömeget a közötte levő papok a foglyok kiszabadítására és a városháza megtámadására tüzelték. Az izgatók Budár Doromis petrozsényi, Simka Péter petrillai román papok és Dublesiu dr. román ügyvéd voltak.

Az izgatás elérte célját. A feltüzelt tömeg megostromolta a városházát, amelynek kapuit a rendőrök hamarosan bezárták. Koncza rendőrkapitány szétoszlásra szólította fel a tömeget, amely azonban nem engedelmessé vált. Ekkor felszólította a csendőrséget, hogy karhatalommal oszlassa szét a tüntetőket.

A helyzet egyre veszedelemesebbé vált. Végre a csendőrőrmester szuronyrohamot vezetett. A tüntetők és a hatóság emberei között dulakodás keletkezett. A csendőrség tapintatos fellépése következtében vérontás nem történt. A tömeg a karhatalom elől meghátrált.

(Összeütközés olaszok és románok között.)

A szétoszlás után a tömeg kisebb csoportokban a piactéren és az utvonalakon verődött össze. Az egyik csoportban Brenyó Ármin alsóteleki román legény vezette a beszélgetést és durva szidalmakkal gyalázta a magyarokat. A csoport mellett elhaladva, a gyalázkodást meghallotta Tullio Ede alsóteleki vagyonos olasz vállalkozó és rászólt Brenyóra, hogy hagyja abba a szidalmazást.

Brenyó visszafeleselt az olasz vállalkozónak és rátámadt. Tullio körül olaszok és magyarok csoportosultak és Brenyó a román gyűrű közepéből féktelen káromkodással gyalázta a magyarokat és olaszokat. A higgadt olaszok, hogy a véres összeütközést elkerüljék, egy közelben levő vendéglő felé hátráltak. A románok mindenütt nyomukban voltak. Mikor az olaszok a vendéglőhöz értek, a románok botokkal megtámadták őket.

(Meggyilkolt olasz vállalkozók.)

Iszonyu dulakodás kezdődött a lázadók és az olaszok között. Brenyó a dulakodás közben Tullio elé ugrott, tüszőjéből kirántotta élesre fent kését és Tullio szívébe döfte. Ezután társaival együtt futásnak eredt.

Az olaszok és a védelműkre kelt magyarok tűzbe vették a románokat. Az üldözök között volt Tullio is, aki ekkor még nem érzett fájdalmat. Alig üldözték a lázadókat öven lépésnyire, Tullio hirtelen összerogyott, egy-kettőt hörgött és meghalt.

Társai abbahagyták az üldözést és a meghalt vállalkozó köré csoportosultak. Nemsokára odaértek a csendőrök is, akik a holttestet bezárították a kórházba. Azután a gyilkos üldözésére indultak. A város határában sikerült Brenyót elfogni és erős fedezettel a rendőrlaktanyára kísérték.

(Katonaságot kérnek.)

Koncza rendőrkapitány, aki a vizsgálatot megindította, attól tart, hogy a zavargások megismétlődnek és ekkor a rendelkezésére álló fegyveres erő tehetetlennek fog bizonyulni. Ezért érintkezésbe lépett a járási főszolgabíróval, hogy katonaság kirendelését kérje és addig is erősítse meg a Vajda-Hunyadon levő csendőrséget. A hangulat rendkívül izgatott,

(Ujabb zavargásoktól tartanak.)

A rendőrkapitány a ma délutáni órákban arról értesült, hogy a románok részéről fenyegetések hangzottak el, hogy a szombati zavargás csak kezdete volt az ezután következő tömeges és nagyarányú zavargásoknak és tüntetéseknek.

A helyzetet legjobban az a nyilatkozat jellemzi, amelyet Farkas Domokos erdőházi bocskoros oláh tegnap egy a vajda-hunyadi intelligenciához tartozó uriember előtt tett. Farkas ezeket jelentette ki:

— A szombati zavargás csak gyenge kezdet volt annak a célnak kivívására, amit magunk elé tűztünk.

A vajda-hunyadi uriember erre megjegyezte:

— Ugyan minek okoskodtok, hiszen most is repültek a bocskorok.

— Máskép lesz majd minden, jelentette ki a bocskoros oláh, mert segíteni fognak a szomszéd román testvéreink is.

Az izgatók aknamunkájáról az illetékes vajda-hunyadi hatóságok tudnak. Éber figyelemmel kísérik ugyan mindent, de az izgatók titokban, az éj leple alatt dolgoznak és szinte lehetetlen őket leleplezni.

(Az áldozat temetése.)

A meggyilkolt Tullio holttestét ma felboncolták. A vajdahunyadi magyar intelligencia körében nagy a részvét a meggyilkolt vállalkozó családjá iránt. Holnap délelőtt tíz órakor lesz a temetés, amelyen a vajdahunyadi olaszok is valamennyien jelen lesznek.

Az illetékes hatóságok ekkorra újabb zavargásoktól tartanak, miért is a temetés rendőri és csendőri fedezet mellett megy végbe.

(A hivatalos cáfolat.)

A késő éjjeli órákban a Bud. Tud. jelenti: A ma esti lapokban olyan hírek jelentek meg, hogy Vajda-Hunyadon a múlt szombaton forradalmi jellegű zavargás volt. A lapokban elterjedt hírekkel szemben az illetékes hatóságok jelentései alapján megállapított tények a következők:

Igaz a tudósításnak az a részlete, hogy Vajda-Hunyadon a legutóbbi szombaton megtartott vásár alkalmával egy olasz munkást leszartak. A gyilkosság egy korcsmában történt, ahol román legények és olasz munkások összetűzték. A gyilkost elfogták és a vizsgálat folyamatban van ellene.

A másik eset, amelyről a tudósítás megemlékezik, az előbbivel semmi összefüggésben nincsen. Két román legény ugyanis a sorozás befejezése után román nemzetiszínű kokárdát tűzött fel s így sétált a vajda-hunyadi városháza előtt. Két csendőr felszólította a legényeket, hogy vegyék le a jelvényeket, amit ezek meg is tettek. Pár lépéssel tovább azonban újból feltűzték. A csendőrök bekísérték őket a városházára, ahol kihallgatták és azután elbocsátották őket. A kihágási eljárást megindították a két legény ellen.

E közben a városháza előtt, vásár lévén, nagyobb tömeg verődött össze. Mivel pedig a tömeg a rendőrkapitány felszólítására nem oszlott szét, a kapitány utasítására a csendőrök

oszlatták szét a tömeget, amely a csendőrség közbejöttére el is távozott. Sérülés nem történt, mert fegyverhasználat egyáltalában nem volt, sőt letartóztatás sem vált szükségessé.

A hunyadmegyei alispán jelentése szerint a felmerült tüntetésnek politikai jellege nincs.

A fenyegető sztrájk.

Aradi kereskedelmi alkalmazottak mozgalma.

Tárgyalás a főnökökkel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 15.

Az aradi kereskedelmi alkalmazottak mozgalma, amelyet az üzleti munkaidő megrövidítése érdekében indítottak, mind nagyobb hullámokat ver. A helyzet már annyira kritikus volt, hogy a kereskedelmi alkalmazottak már holnaptól kezdve sztrájkba akartak állani. A dolog azonban annyira mégis megoldást nyert, hogy a kereskedő-főnökök és alkalmazottak kiküldöttei még három napig tárgyalásokat folytatnak egymással a vitás kérdések kiegyenlítésére.

A mozgalom ügyében vasárnap délután, a Szabadság-téren népgyűlés volt, amelyen a kereskedelmi alkalmazottakon kívül a többi szervezett munkások is nagy számmal vettek részt.

A gyűlés elnökevé Strengár Demján Szá-vát, jegyzőjévé Albert Dánielt választották.

Klopfstein Ernő, az aradi szociáldemokrata párt titkára hosszabb beszéddel terjesztette elő a kereskedelmi alkalmazottak követeléseit. Azután határozati javaslatot terjesztett elő, hogy amennyiben a kereskedők hétfő estig a követeléseket meg nem adják, kedden reggel az alkalmazottak sztrájkba állanak.

Az alkalmazottak követeléseit, főrészből ezek: esti hét óra záróóra, déli másfél órai ebédidő, teljes vasárnapi munkaszünet és a Gergely naptár szerinti ünnepeken az üzletek zárvatartása.

Ezután Holló János az aradi nyomdászok szakegyletének kiküldötte jelentette be a népgyűlésnek, hogy a kereskedelmi alkalmazottak mozgalommal egyetértenek és elítéli mindazokat, akik a munkásszervezetről sértő kifejezésekkel nyilatkoznak. Gruber Jakab a festőmunkások, Dupák a famunkások, Vörös Antal a szabómunkások, Csiz Antal a cipészek és csizmadíák, Dávidovits a könyvkötőmunkások, Hubák Ferenc a sütőmunkások, Erdélyi János a földmunkások szakegylete részéről jelentette be, hogy a kereskedelmi alkalmazottakat a nagy harcban anyagi és erkölcsi támogatásban részesítik.

Többek felszólalása után a gyűlés véget ért.

Az Aradi Kereskedők Körében ma este kilenc órától éjjel után egy óráig folyt a tárgyalások a kereskedelmi alkalmazottak követeléseire vonatkozólag. Elsőben a kereskedő-főnökök és az alkalmazottak kiküldöttei ültek össze. A bizottság tagjai voltak a kereskedő-főnökök részéről: Deutsch Fülöp, Münz Márton, Holzer József, Leichter Lipót, Singer Ede és Weinberger János. Az alkalmazottak részéről: Vasóczy Károly, Bellák Mór, Balog Lipót, Grünberger Jenő, Bogván Gyula, Schwarz József, Jankovits György és Rettenbacher J. Az első tárgyalás alkalmával a kereskedelmi alkalmazottak a vasárnapi népgyűlésen föllított követeléseket állították föl, a főnökök pedig a szakmák szerint létrejött és a lapokban már ismertett megegyezéssel válaszoltak. Az alkalmazottak ezt kövölték az összességgel, amire a

kereskedelmi alkalmazottak azt válaszolták, hogy a főnökök határozataival nem elégszenek meg és azért nem fogadják el. Ezt az üzenetet a főnök teljes ülése vette tárgyalás alá és ezas vita után abban állapodott meg, hogy amennyiben a kereskedelmi alkalmazottak leszerelemek, újabb tárgyalásokba bocsátják. Az alkalmazottak kiküldöttjei azzal a vázsszal jöttek vissza, hogy az ajánlatot elfogadják, leszerelemek és három napig tárgyalni öhajnak a kereskedő-főnökökkel.

annak folytán a kereskedelmi alkalmazottak holnap nem állanak sztrájkba s a főnökök és alkalmazottak holnap, kedden este újból felvesztik a tárgyalásokat a vitás pontokra nézve.

A kereskedő-főnökök szervező-bizottsága a következő felhívást teszi közzé:

Felhívjuk az aradi összes, főképen pedig az érdekelteket szakmabeli kereskedő-főnök urakat, hogy f. hó 16. án kedden este fél kilenc órakor az Aradi Kereskedők Körében okvetlenül jelenjenek meg, hogy a kereskedelmi alkalmazottak kiküldöttjeivel való tárgyalások az összeség vélményének és állásfoglalásának meghallgatása alapján legyenek folytathatók.

A szervező-bizottság.

MULATSÁGOK

(=) Gyermekek színelőadás. Az aradi ág. év. hitv. egyesület f. hó 14-én d. u. sikertelenül rendezett a Fehér Keresztben orgona alapja javára. Színelőadásra került két rövid színdarab: *A farsang vasárnap és Szeged-szeged*. Az elsőben Vácán Anna, Vajda Ilonka, Pankó Margit, Ehrbar Frigyes, Markó Anna, Schaefer Ilonka, Rátvai Anna, a második darabban Blaskovich Edith, Magyar Erzsike, Freymann Elza, Berghammer Tivadar, Schaefer Géza, Berghammer Zoltán és Simon István játszott. Mindegyik ügyesen mozgott, különösen a leánykák kedvesen játszottak. Közben *Virág* László a főgymn. V. o. tanulója előadta a *Batipibál*-című monológot, alakításában igazi színész hajlamot árulva el. *Rátvai* Anna pedig a *"Férjhez menjek-e"* c. monológot adta elő sok bájjal és temperamentummal. Az előadás előtt és után a tanítóképezede ifjuságának zenekara adott elő nagy sikerrel magyar dalokat. Programon kívül sikerült Kautzman Pál hegedűművészt is megnyerni, aki egy magyar rapszódit és a *"Repülj fecském"*-et játszott a elismert művészével. A rendezés és betanítás fáradtságos munkáját Schaefer Ilona végezte nagy körültekintéssel és buzgalommal.

A dorozsmai katasztrófa.

Az áldozatok temetése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 15.

A dorozsmai vasúti katasztrófa áldozatait tegnap temették el Szegeden. A temetésnek különös érdekességet kölcsönzött több román előkelőség, akik a szerencsétlenül járt román gróf temetésén megjelentek.

Szeged-ről táviratozzák: A dorozsmai vasúti katasztrófa áldozatait tegnap, vasárnap temették el Szegeden. Bauer Adolfot, a gyorsvonati hálókocsi ellenőrt tegnap délelőtt temették el a kórház udvaráról. A Chewra Kadisa érckoporsóban temettette el a szerencsétlenül járt ellenőrt. A főkantor éneke után Löw Immanuel dr. főrabbi megható beszédet mondott a koporsó felett. A temetésen nem volt sem a város, sem a vasút képviselve.

A koporsóra a szegedi pályaház pincérei díszes koszorút tettek le. A holttestet délután 1 óra 14 perckor szállították Budapestre.

Olanescu Grigort és nejét, Ghika Adina hercegnőt vasárnap impozáns módon kísérték utolsó útjára. A temetésre eljöttek Olanescu Konstantin román volt közmunkaügyi minisz-

ter, testvérbátyja a szerencsétlenül járt szenátoroknak és felesége, továbbá Ghika Miklós herceg román képviselő, Olanescuné öcsöce, Filipescu Sándor nagybirtokos, Derussi György romániai főkonzul. A végtisztességen megjelentek Szeged város részéről Lázár György dr. polgármester, Rainer József főkapitány, Fodor Jenő alkaptány és Gyuritza Sándor dr. ker. orvos. A temetési szertartást *Nesztor* Romulus dr. görög keleti lelkész végezte. A polgármester Szeged város nevében két koszorút helyezte a ravatalra.

A polgármester a gyászolóknak a város diszhintóit rendelkezésére bocsátotta. Ghika herceget ez a figyelem mélyen megalapította és a polgármesternek és főkapitánynak gondoságukért hálás elismerését fejezte ki. A gyászmenetet óriási közönség kísérte a pályaudvarba. A két halott üvegfedelű koporsóban fektették, melyet két szarkofágba emeltek. A halottakat a magy. kir. államvasutak díjmentesen szállítják az ország határáig. Ma este 6 órakor szállították el gyorsvonaton a halottakat és Olanescu volt miniszter meglátogatták Kelemen Béla dr. főispánt a főkonzul és titkára kíséretében. A főispán e látogatást viszonozta.

A kiegyezés ügye.

A gazdasági önállóság elejtése.

Kossuth nyilatkozik.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 15.

Kossuth Ferenc ma a függetlenségi párt plénuma előtt nyilatkozott a kiegyezés állásáról. Sok újat nem mondott, s a mit mondott, az is csak annyiban volt új, hogy eddigelé még csak a sajtó vett tudomást róla: a miniszterek azonban nem ismerték be. Kossuth nyilatkozata lényegében annyit jelent, hogy 1917-ig a gazdasági önállóságról szó sincsen: azután majd megint megkísérlik, hogy lehetne az udvar kedvére elalkudni ezt a csekélységet. Egyelőre az egész „vívány” annyi, hogy a kiegyezést nem 20 esztendőre fogják megkötni, hanem csak tizre. Ugy, mint eddig. A husz esztendő szerződés mumusát azonban eladdig emlegették, hogy most már ez is vívmánynak látszik.

Budapesti tudósítónk táviratozza:

A függetlenségi párt ma délután 6 órakor előbb *Barabás* Béla, majd *Bathhány* Tivadar gróf elnöklete alatt értekezletet tartott. A kormány részéről jelen voltak *Kossuth* Ferenc, *Apponyi* Albert gróf és *Günther* Antal.

Napirend előtt *Zsinszky* István és *Eitner* Zsigmond kérdést intéznek a kereskedelmi miniszterhez, s rá mutatnak arra, hogy számos hivatalnok, akik a darabont kormány alatt szolgáltak s szolgálatra kész eszközöknek mutatkoztak mindenben a darabont kormány céljainak elérésében s ebben még az alkotmány megtörésére is segédkeztek, nemcsak hogy büntetést nem nyert, hanem még előléptetést is kapott.

Kossuth Ferenc kijelenti, hogy számos hivatalnokot, a kire a gyanúnak még csak árnyéka is esett, áthelyeztek, de jogállamban a kormány minden alapos ok nélkül nem preterelhet hivatalnokokat.

Ezután *Hódy* Gyula kérdést intéz a kereskedelmi miniszterhez a kiegyezés állásáról. Kossuth Ferenc kijelenti, hogy a kormány

a kiegyezési tárgyalásoknál azon elvvel vezértette magát, hogy 1917-en túl nem köt vámszerződést 1917-ig azonban már az előző kormányok által megkötött vámszerződések hatályosulnak a vámsorompók felállítását Magyarországra és Ausztria között, mert a szerződések a közös vámterület terén kötötték. Ezért kívánja, hogy az önálló vámterületnek az 1899: XXX. t.-c. által megállapított jogi állapotához a tényleges állapotnak azon legfontosabb része is csatoltassék, hogy Ausztriával 1917-ig, illetve 1915-ig többé nem vámszerződés, hanem vámszerződés kötésük. — Ezen vámszerződés keretében annyi önállóságot igyekszik létrehozni, a mennyit csak lehet. Ezen részletek azonban hosszas alkudozásokat igényelnek, amiket türelemmel folytatnak abban a meggyőződésben, hogy annál jobban helyre fog állani a hivatalos jó viszony Magyarország és Ausztria között, minél jobban eliminálva lesz a közönség és eliminálva lesznek a közönségből eredő pontok. Semmi esetre se gondol arra, hogy akár még vámszerződés alakjában is a mostani módon és korlátok között megkötött vámszerződés 1917, illetve 1915-ön túl terjedjen. Az önálló vámterület biztosítása nagyszámú kérdés megoldását igényli, s erre nézve komolyan folyik az alku. Végül kijelenti, hogy az a hír, mintha a kabinet tagjai között e tekintetben nézeteltérések volnának, nem felel meg a valóságnak, mert az egyetértés teljes a miniszterek között. Az interpelláló *Hódy* Gyula köszönettel tudomásul vette Kossuth Ferenc nyilatkozatát.

SPORT.

A lövészegyesület közgyűlése.

Arad, április 15.

Arad városának egyik legrégebbi egyesülete: a polgári lövészegyesület vasárnap délelőtt tartotta meg hetvenhatodik évi közgyűlését. A közgyűlést *Mülek* Lajos dr. főlövész-mester levezetett szavakkal nyitotta meg. Felhívására az egyesület titkára, *Kovács* Vince felolvasta az éves jelentését, mely nemcsak az e múlt év eseményeinek, hanem az egyesület múltjának, alkotásainak és főleg szabad demokratikus szellemének is bünyűkre. Az évi jelentés reá mutat az azon hasznos tevékenységre, áldozatokra, melyeket az egyesület a kiserdő gondozása, feltételezése által elvégez. Elismeréssel szól *Mülek* Lajos dr. főlövész-mester érdemeiről, *Nagy* Kálmán, *Domonkos* Lajos lövész-mesterek, *Kosztka* Emil és a választmány munkásságáról. Kegyetlenül adózik *Orczy* Lőrinc báró, az egyesület jövője emlékeztetőnek. Az évi jelentést a közgyűlés lelkes élzettel fogadta és *Magyar* Ferenc indítványára *Kovács* Vincének az egyesület javára kifejtett munkájáért köszönetet mondott. A pénztáros és számvizsgálók jelentéseinek bemutatása és tudomásvétel után *Maresch* Gyula, *Scherhag* Jakab *Toness* Ferenc személyében megválasztották számvizsgálókat. A felszólamlások során *Kovács* Vince szavát teszi, mi mindent kell a jövőben tenni, hogy a kiserdő a közönség részére kelemessé, nélkülözhetelenné válják. A közgyűlés nagy érdeklődéssel hallgatta titkára előterjesztését mely élénk vitára adott alkalmat. Vitában részt vettek: *Mülek* Lajos dr., *Nagy* Sándor, *Domonkos* Lajos és *Tabakovits* Emil. *Nagy* Sándor a lövasút bevezetését, *Tabakovits* Emil egy fűvészkert megteremtését javasolta. A közgyűlés az összes előterjesztéseket elfogadta és azoknak végrehajtásával a választmány bízta meg.

A közgyűlésen jelen voltak: *Mülek* Lajos dr., *Nagy* Kálmán, *Domonkos* Lajos, *Kovács* Vince, *Vajda* Gyula, *Weisz* Dávid, *Tabakovits* Emil, *Mátyás*, *Kosztka* Emil, *Maresch* Gyula, *Hoffman* Antal, *Nikolits* Sándor, *Hunyadi* József, *Magyar* Ferenc, ifj. *Nachtnébel* Odön, *Meer* Armin, *Toness* Ferenc, *Müller* József, *Feszler* Károly, *Posgay* Lajos dr., *Berán* Béla, *Nagy* Sándor, *Réthy* Viktor, *Péteri* Antal, *Inokai-Tóth* Lajos, *Staufner* J., *Klein* Ignác.

Az aradi sztrájkok.

Kereskedők és iparosok dolgai.

A kamara jelentése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 15.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara ma bocsájtotta ki az elmúlt évről szóló jelentését, amelyben sok helyütt igen érdekesen számol be az aradi kereskedelmi és ipari viszonyokról s különösen azok bajairól. A jelentésből vesszük az alábbi érdekes részeket:

A szövetkezetek ellen.

Az esztendőnek nem-kedvező jelenségei közé kell sorolnunk azt az ipar- és kereskedelemellenes irányzatot, amely mindig újból és újból felüti a fejét és az agrár-érdekek egyoldalú előtérbe tolásában nyilatkozik meg. A kis-kereskedésnek hadat üzennek a fogyasztási szövetkezetek, sok becsületes egzisztenciát támadva meg létalapjában; a tőzsdei határidőüzlet elleni csatározás is előlről kezdődött a lefolyt évben s annak vége felé riasztó hírek támadtak a szeszadótörvény olyatén reform-terve felől, mely az ipari szeszgyáraknak adná meg a kegyelemdíjást. Hazánk emelkedése, boldogulása attól függ, mennyire tudjuk és akarjuk felfegyverezni az ipart és a kereskedelmet, hogy a reánk váró nagy közgazdasági küzdelemben győztesen mérkőzhessék meg a bennünket körülvevő ellenségekkel.

A kereskedők helyzete.

Hogy a kereskedelem helyzete tavaly kerületünk minden részében rossz volt az év első felében, bizonyítja az a tény, hogy 1906-ban csaknem ugyanannyi volt a fizetésképtelenségi esetek száma, mint az 1905. évben s ezeknek a fizetésképtelenségeknek a zöme az első fél-évre esett, mikor a nyomott üzleti viszonyok érezhetőek voltak. Tavaly 25 esetben szüntették be kereskedők a viszonyok kényszerére alatt fizetéseiket és pedig a kamara székhelyén 14, Aradmegyében 11 esetben. A megrekedt üzletek bajos dolgait számos esetben egyezségileg sikerült lebonyolítani, de a csődök száma azért elég nagy volt. Csődöt mondott tavaly az aradi törvényszék területén 14 kereskedő.

Nem tagadható és az illetékes szakkörök mindjobban megerősödnek abban a nézetükben, hogy ezeknek a káros jelenségeknek az okát nem kizárólag az üzleti pangásban kell keresni, de jó részben ama könnyelműségben is, melylyel az üzletnyitások terén találkozunk. Kereskedőink között egyre sűrűbb lesz a nem alaptalan panasz a miatt, hogy avatatlan elemek, más téren tönkrement egzisztenciák a kereskedő pályára tódulnak és szakértelem nélkül való versengésük nemcsak anyagi károkat okoz, de ártalmára van a kereskedő-pálya jó hírének és tekintélyének is. A nagykereskedők túlhajtott versenye csak növeli e károsodást az által, hogy az üzletet nyitók jóságukra való tekintet nélkül bőséges áruhitelt tudnak nyerni. Teljesen elég egy cégtábla kiszögezése, hogy az alig valamit befektető kezdő üzleti helyisége megteljen hitelben kapott portékával, amit aztán legtöbb esetben potom áron elveszítgetnek az új kereskedők, rongva az árakat és a régibb kereskedőket.

Milyen nagy a kereskedőpályára való tologás, azt eléggé kitüntetik törzskönyvi nyilvántartásaink. A múlt esztendőben a kerületbeli iparhatóságok kiadtak kereskedésre szóló igazolványt Aradon 184-et, Aradmegyében 212-öt. Ezzel szemben áll azonban az üzletmeg-

szüntetések nagy száma is, jelöl annak, hogy a próbálkozás ott, ahol annak egészséges alapfeltételei hiányoznak, nem vezethetnek sikerre. Jóllehet, az üzletmegszüntetések statisztikája teljesnek nem mondható, mert számos kereskedő van, aki egyáltalán nem jelenti be üzletének megszüntetését az iparhatóságnál, mégis némi képet nyújt a hullámozás nagysága felől, ha feljegyezzük, hogy Aradon 88, Aradmegyében 126 üzlet szűnt meg.

Az aradi sztrájkok.

Az ipari munkásviszonyok az egész kerületben a legrosszabbak voltak az 1906. évben. A munkásszervezetek s különösen a fővárosban székelő központi szervezet expozitúrái egész éven keresztül minden alkalmat megragadtak arra, hogy a munkások hatalmi túlralmát éreztessék. Igazán pusztító hadjárat volt ez, melyben az irányzat változatlanul az egész vonalon az volt, hogy a műhelyben vagy a vállalatnál ne a munkaadó rendelkezhesse, hanem a munkásszervezet. A múlt évi munkásmozgalomokat általában az jellemezte, hogy azok feltűnő módon a munkások rendelkezési jogának a műhelyekben való kiterjesztésére irányultak, ami minden esetben a munkaadó rendelkezési jogának csorbitásával és megcsönkítésével járt.

A kamara székhelyén tizenkét sztrájk volt, melyekben nyolcszáznál több munkás vett részt. Nagyobb sztrájk kettő volt: egyik az év elején: február második felében, a Weitzer-féle vaggongyárban, a hol 300—320 munkás két hétig szünetelt, míg követeléseinek nagyobb részét érvényre tudta emelni, — másik szeptemberben, a szalmaanyaggyárban, a hol egy üzemi balesetet zsákmányoltak ki a munkásigazgatók. E sztrájk következtében a gyár kénytelen volt redukált munkaerővel dolgozni, a mozgalom azonban a vállalatnak közel másfél-százezer korona kárt okozott. Legjellemzőbb tünet volt az asztalossegédek sztrájkmozgalma, melyből nem ütött ki egyszerre általános sztrájk, — de a munkás-szervezet ravasz taktikai fogással egyenkint igyekezett a műhelyeket letörni, hogy szétforgácsolván a munkaadók erőit, elérhessék követeléseiket a nélkül, hogy nagyobb munkabeszűntetés által keresetüket nélkülöznék. Kétszázötvenkilenc asztalosmunkás szegelte így a fegyvert nyolc munkaadó mellé és erőszakolta ki követeléseinek teljesítését. Sztrájkoltak a szobafestők és mázólok, a kárpitosok, az agyagkályhások, egy nyomdávalal könyvkötősegédek, egy bőripari szövetkezet munkásai és az üzemét jóformán meg se kezdett Benoidgyár szerelői. Juliustól szeptemberig folyt a munkaadók küzdelmének ez a lánclata, melylyel szemben azok szinte tehetetlenül voltak kiszolgáltatva és kénytelenek lettek megadni a túlzott követeléseket, igen jelentékeny és érzékeny károsodásnak téve ki magukat.

A nemzetiségi veszedelem.

Előző években követett gyakorlatunkhoz képest a kerületben levő román nemzetiségi pénzügyintézetekről külön is adunk itt néhány számadatot. Azért tesszük ezt, mert a kerület keleti részében most már tízennégy olyan pénzügyintézet áll fenn, a mely címében, kezelésében, üzleteinek irányításában határozottan kidomborítja a nemzetiségi jelleget s így a közgazdasági életbe olyan propagandát visz bele, melynek ott helye nem volna. Hogy ezek az intézetek már milyen hatalmasakká lettek az anyagi élet eszközei révén, mutatják a következők: a román nemzetiségi intézetek részvénytőkéje 1906. évi december 31-én 2,792,350 K, tartalékalapja 1,353,198 K volt; ez intéze-

tek 11,566,133 korona betétet kezel, váltótárca-álladéka 16,370,259 koronát, flegkölcsöneik álladéka 755,617 koronát, zálogos kölcsöneik álladéka 419,258 koronát, ki, vagyis annak a körzetnek a népe, met az intézetek magukhoz fűztek, már 296,971 koronával volt azoknak adósa és lekötöttje.

EGYESÜLETI ELET.

(*) Aradmegyei jegyzők gyűlése. Arad-vármegyei községi és körjegyzők egye és nyugdíjintézete a megyeháza kistermébe folyó hó 22 ikén délután 5 órakor választmán, félhat órakor pedig rendes közgyűlést t. A gyűlés tárgysorozata a következő: *I. Ügyleti ügyek:* 1. Az elnökség évi jelentése az előző évről. 2. 1906. évi egyeleti számadás megvsgálása. 3. Behajthatatlan hátralékos tagsági ijjak leírása. 4. Jelentés: az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár, — az aradi polgári takarékpénztár — s az aradmegyei takarékpénztár adományairól. 5. A fejmegyei községi gyűzők egyesületének átirata a segédjegyzők tal hozzá bemutatott memorandum támogatása iránt. 6. Esetleges indítványok. *II. Nyugdíntézeti ügyek:* 1. Bárdy Kálmán volt soborai körjegyző és 2. Bildhauer Adalbert volt pausi jegyző nyugdíjaztatás iránti kérvénye. 3. Laczay Gyula gurbai jegyző kérvénye, helyettes segédjegyzői minőségben eltöltött szolgálati időjének a nyugdi jogosultságba leendő betudás iránt. 4. Esetleges indítványok.

(*) A gazdasági egyesület közgyűlése. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 21-én délelőtt kilenc órakor tartja a vármegye-ház nagytermében 43 ik rendes közgyűlést. A tárgysorozat kiemelkedőbb pontjai: az egyesület székházában *Vásárhelyi László* emlékére elhelyezett emléktábla ünnepélyes átadása; öt igazgató választmányi tagsági helynek betöltése; kétszáz darab nyeresémtárgy kisorsolása.

HIREK.

A gróf, meg a pincér.

Arad, április 15.

A gróf is, a pincér is összezuzva, véresen, élettelenül maradtak ott a dorozsmai vasuti katasztrófa színhelyén. Tegnap temették mindkettőt. A pincér temetésén sem a város, sem a vasut nem képviseltette magát. A gróf temetésére elment a polgármester, meg egy csomó szegedi hatósági ember s a város koszorut helyezett a koporsóra.

Amilyen száraz ez a hír, olyan vérlázító is. A szerencsétlen halál áldozatainak ez a megkülönböztetése, a grófi holttest előtt hajlongó polgármester, a részvétlenül, kíséret nélkül elcipelt pincérhulla: valósággal ordít ezekből a momentumokból az a szolgálattel, amely ebben az országban dühöng. A gróf holtteste is olyan elmálló, feloszló anyag lesz pár nap múlva, mint a pincéré. A pincér hivatása teljesítése közben halt meg, a gróf ellenben kéjutazott. A gróf tehát koszorut kap és polgármesteri kíséretet, a pincért azonban nem kíséri ki egy hajdu sem.

Az embernek az embertől, a halottnak a halottól való ilyen szemérmetlen megkülönböztetése valósággal vérlázító. Lázító legalább is olyan mértékben, mint egy szocialista igazgató beszédje. A munkást, a szegény-

embert, akiben az öntudatnak csak egy szikrája is lappang, az ilyen esetek százszor inkább belekergetik a szocialisták karjaiba, mint bármilyen más agitáció. De Szegeden az ilyesmit nem veszik észre. A polgármestereknek szabad lázítaniok.

A grófot kísérő hatósági urak egy eleven román hercegtől kapták meg a jutalmukat: egy meleg, vagy legalább is langyos kézsoritást. Azok azonban, akik észrevették, hogy a pincérnek nem jutott a hatósági részvétekből semmi, azok nem a kézsoritásra gondoltak. Azok ökölbesorítják a kezüket és noha sohasem is ambicionálták a hatósági közegek hivatalos könyveit, mégis eszükbe jut, hogy a munka emberét ebben az országban nem becsüli meg más, mint a halál. Mert az legalább éppugy intézi el őket, mint a grófokat.

Justh a sajtóról.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke ma este a Royal szálló nagytermében a lapszerkesztők és a parlamentári laptudósítók részére fényes ebédet adott.

Az első felköszöntőt Justh Gyula mondotta. Kijelentette, hogy célja egyrészt a sajtó derék névtelen hőseivel szemben tiszteletének és nagybecsűségének kifejezést adni, másrészt kifejtetni azt, hogy a sajtószabadságnak tántoríthatatlan híve. Az elmúlt küzdelmek bizonyították be legfényesebben, hogy a sajtó az alkotmány egyik legnagyobb biztosítója, azt tehát preventív intézkedésekkel megrendszabályozni nem lehet, mert ez az előzetes cenzura jellegével bírna, s ezzel mit sem érnének el. A sajtót nem hogy preventív intézkedésekkel bénítani, sőt ellenkezőleg, még szabadabbá kell tenni az által, hogy a törvényekből mindazon intézkedéseket törölni kell, melyek a preventív intézkedések jellegével bírnak. A mostani kormánynak a sajtót korlátozó intézkedései is törlendőek. A sajtószabadsággal üztött visszaélések egészen más uton büntetendőek. Ugy gondolja, hogy a sajtóügyi eljárás gyorsítása, a felelősség kiterjesztése a szerkesztőre és kiadóra egyaránt, a büntetés szigorítása és az, hogy ha egy lap megrögzötten káros, sőt büntetendő irányban működik, bírói ítélettel lehessen a megjelenését bizonyos időre eltiltani, sokkal hatásosabbak minden preventív intézkedésnél. A nemzeti küzdelemben a sajtó volt a főtényező, a sajtó teljes szabadságára szükség van. Poharát a független sajtóra emeli.

Justh Gyula köszöntője után még Radkosi József, Herczeg Ferenc és Lipcsey Ádám tartottak beszédeket. A fényesen sikerült ebéd az esti órákban ért véget.

— A király Prágában. Bécsből táviratozzák: Ő felsége ma reggel 8 óra 50 perckor kíséretével a Ferenc József-pályaudvarról Prágába utazott. Az uralkodó elutazása minden ümepségi nélkül folyt le. Ő felsége kíséretében vannak többek között Paar gróf lovassági tábornok és Bolfras báró tábornok, főhadisek, Beck báró miniszterelnök, Pacak és Pade miniszterek, Spanyol nagy szárnysegéd és Schaaffgotsche gróf. A pályaudvar előtt nagyszámu néptömeg gyülekezett.

— A horvát miniszter megbukott. Zágrábból táviratozzák: Koalíciós körökben a ma kiadott felhivatalos cáfolat mellett is az hiszik, hogy Josipovich horvát miniszter állása megrendült.

— Branovics pátriárka marad. Karlovic-ról táviratozzák: *Dungyerszky* Lázár földbírtokos vezetése alatt nagyobb küldöttség tisztelt *Brankovics* szerb pátriárka előtt és átadta neki 5000 magyarországi szerb üdvözlő feliratát, amelyben tiltakoznak a méltatlan támadások ellen, amelyeket a vak párt-szervevény által vezetett néhány tulzó szerb illetve a pátriárkát. *Brankovics* meghatottan mondott köszönetet a küldöttségnek és kijelentette, hogy a helyén marad.

— **Wekerle a kiegyezésről.** Budapesti tudósítók táviratozzák: *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma több képviselővel beszélgetett a kiegyezési tárgyalásokról. Azzal vették körül a képviselők a kormányelnököt, hogy mondjon pozitívumot a kiegyezésről.

— Igen sajnálom, szól *Wekerle*, de ebben a pillanatban nem tehetek lényegbe vágó kijelentést. Az osztrák kormány választás előtt áll és én nem feszélyezhetem őket ilyen nyilatkozattal. A választási kampány programjában szerepel a kiegyezés ügye is, én ebbe a dologba nem avatkozhatom. Annyit mondhatok, hogy a végleges megegyezés reménye megvan, bár még nagy munkába fog kerülni a megegyezés végleges létrejövése.

— **Elkobzott nemzetiségi újság.** *Trencsén*-ből táviratozzák: A Szokolcán megjelenő *Ludove Noviny* című hetilap 14. számát a kir. ügyész elkoboztatta. Ez már a negyedik elkobzott száma a Szekcsák Ferenc országgy. képviselő kiadásában megjelenő tóttulzólagnak.

— **Egy választás áldozata.** Kalocsáról táviratozzák: *Gausser János* bankigazgató, aki a nemrégiben megtartott dunapataji képviselőválasztáson *Muzsa Gyulával* szemben megbukott, tegnap öngyilkosságot követett el. *Gausser* igen gazdag ember volt, de vagyona javarésztét elköltötte a választáson s attól félt, hogy anyagi zavarokba jut: emiatt lett öngyilkossá. Tegnap kiment a szőlőjébe, ahol agyonlőtte magát. Holttestét ma találták meg.

— **A Tisza töltést szakít.** *Magyar-Kanizsáról* táviratozzák: A Tiszának tartós áradása veszélyezteteti a határ termőföldjét. A magyar-kanizsai sziget, melyet a Tisza körülvesz, nem volt képes ellentánni az árnak, az éjjel a töltés megszakadt és alig egy óra múlva elöntötte a 600 holdnyi termőföldet. Nagy kár ez a lakosságnak, mert a szigetet kisebb parcellákban adták ki a lakosságnak, akik rajta kertészetet ültettek és ugyiszólván ez képezte egyedüli megélhetésük forrását. E terület holdjáért 60–80 koronát fizetett a lakosság bér fejében.

— **Halálozás.** *Zipser Lajos* Máv. főellenőr, állomásfőnök-helyettes neje született *Deutsch Laura* ma Fiumében, hosszas szenvedés után elhunyt. *Holländer Ignác* aradi fakereskedő sógornőjét gyászolja benne.

Takács Andrásné szül. *Csóty Katica* folyó hó 18-án életének 24 ik, házasságának 6 ik évében elhunyt. Temetése ma folyt le. Férje, gyermekei és nagy rokonság gyászolja.

Idősb. *Szójka János* szőlőbirtokos ma meghalt. Az elhunytban *Maresch Gyula* aradi tekintélyes kereskedő apósát gyászolja.

— **Rekviem.** A messze Kairóban oly gyászos véget ért *Heltai János* lelki üdvéért ma délelőtt tartották meg a halotti misét. A templomot ez alkalomból még tegnap este szépen feldíszítették, s rengeteg sok virágot helyeztek el a felállított és egyászlepellel bevont ravatal körül. A rekviem ma délelőtt 10 órákor kezdődött, s *Csák Ciriák* dr. minorita rendfőnök mutatta be azt, kinek *Novák Adorján* és *Takács Vitus* segédkeztek a megható szertartásban. A mise alatt a rendes templomi énekkar szivreható,

szép előadásban latin egyházi dalokat énekelt. Urfelmutatás előtt a miséző rendfőnök segédletével együtt a koporsót, mely mellett mintegy ötven gyertya égett, minden oldalról beszentelte. A gyászistentiszteleten rendkívül nagy és előkelő közönség vett részt. A *Herz* és *Kintzig* családok s a szerencsétlen véget ért ifjú nagy számu rokonsága csaknem kivétel nélkül megjelent a végső tisztességen.

— **Elhalasztott sorshuzás.** Az aradi *Fehér Kereszt gyermekvédő egyesület* sorsjátékának mára kitűzött huzását május 19-re halasztották.

— **Aradi mészárosok a husvágó ellen.** Az aradi mészárosokat kellemetlenül érintette a város törvényhatósági bizottságának ama határozata, hogy *Balázs Sándor* fővárosi lakosnak megadta az engedélyt husvágó létesítésére. A mészárosok a közgyűlés határozatát a tegnapi nap folyamán megfellebbezték.

— **A Neptun-uszoda felállítása.** A Neptun-uszoda részvénytársasága nem törődve a tavaszi vízáraddal, még az elmúlt hét folyamán hozzáfogatott az uszoda és tükörfürdő felállításához, hogy az uszodát kellő időben megnyithassák. A Maros áradása következtében a munkát abba kellett hagyni, melynek folytatásához azonban e napokban ismét hozzáfognak.

— **Jakabffy Dezső temetése.** *Jakabffy Dezső* holttestét San-Remóból ma este hozta meg a különvonat Aradra. A felső temetőben levő halottasházban holnap, kedden délelőtt tíz órakor a római kat. vallás szertartásai szerint beszentelik a holttestet, azután Kupára szállítják s ott ugyanaz a nap délután öt órákor az ottani családi sirboltba örök nyugalomra helyezik.

— **Megszűnt munkazárlat.** Hónapokkal ezelőtt a *Czeiler és Szathmáry* asztalosárugyár munkásai zárlat alá vették a gyárat, mert annak tulajdonosai egy a szervezet kötelekébe tartozó munkást elbocsátottak. A zárlat folytán a gyárba idegen munkás munkába nem állhatott és a tulajdonosok a megrendelőknek csak részben tehettek a korlátolt munkaerővel eleget. Szombaton azonban ebben az ügyben fordulat állott be, amennyiben a munkások *Czeiler István* tulajdonos kérelmére elhatározták, hogy a gyárat feloldják a zárlat alól. Ez meg is történt, s most a gyár teljesen üzempépes állapotban a megrendeléseket akadálytalanul elfogadhatja és eszközölheti.

— **Vakmerő rablótámadás.** Temesvárról táviratozzák: *Dohádi* Ágost karánsebesi postafelügyelő kocsin ment Karánsebes felé. Az országuton egy ismeretlen ember könyörgött neki, hogy vegye fel kocsijára. *Dohádi* meg is tette ezt. Az idegen egy őrízetlen pillanatban orvul megtámadta a gyanútlan postafelügyelőt s heves küzdelem után kilökte a robogó kocsiból. *Dohádi* súlyos sebekkel és zúzódásokkal borítva terült el az uton. Az ismeretlen, aki azt hitte, hogy a kocsiban értékes postacsomagok vannak, ki akarta ezeket fosztani, de mit sem talált. A csendőrség erőlyesen nyomozza a merénylőt.

— **Halálos pisztolypárbaj.** *Karánsebesről* táviratozzák: *Füzfás Ignác* gyógyszerész és *Tóth Kálmán* csendőrhadnagy között kávéházi összehangolás miatt ma pisztolypárbaj volt. Az első lövésnél *Füzfás* golyója *Tóth* tüdejébe hatolt és halálosan megsebesítette. Életbenmaradásához kevés a remény.

— **Harc magyar és horvát munkások között.** *Rozsnyóról* táviratozzák: A bányatelepeken tegnap magyar és horvát munkások összeverekedtek, miközben két magyar munkást agyonütöttek. A horvát munkások a magyar munkások lakásaiba hatoltak, ott összezúztak mindent és több embert megsebesítettek. A horvát munkásokat nem sikerült kinyomozni, mert sokan közülük megszöktek.

— **A Népszínház nem lesz Máderé.** Buda-destről táviratozzák: A késő éjjeli órákban az a hír terjedt el a főváros színházi körökben, hogy *Máder Rezső*, a Népszínház nemrég megválasztott igazgatója megbízatásáról lemondott azért, mert a *Fekete* karmester ügyéből kifolyólag több pénzembere az anyagi támogatást megtagadta. A hír még megerősítésre szorul.

Tavaszi újdonságok női felöltők és Cosztümökben

RADÓ GYULA áruháza **Andrássy-tér** (szemben az új minorita templommal.) 984

— **Vizsgálat a piacon.** Az utóbbi időben a városi orvosi hivatal a piacon forgalomba kerülő élelmiszereket szigorúan megvizsgálja. Tegnap a piacon hirtelen és váratlan vizsgálatot tartottak, mely alkalommal hét vidéki asszony által árusított tejet az inspekciós orvos hamisítottak talált. Ezeket a kihágási bíróság szigorú büntetéssel fogja sújtani.

— **Garázdalkodó veszett eb.** *Kisperegről* jelenti tudósítónk: *Geröcs* Sándor kisperegi lakos kutyája megveszett és Geröcs négy éves fiát és egy *Szabó* Ferenc nevű 16 éves fiút megmarta. A két gyermeket ma felvitték a Pasteur-intézetbe.

— **Öngyilkos gyerek.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A soroksári uton levő *Két korona* szállóba tegnap este egyes 12—13 év uri ruhás fiúcska állított be és szobát kért. A vendégekönnybe *Eduardó Wieland* IV. osztályu tanulónak írta be magát, állítólag Pécsről való. Ma reggel a személyzet holtan találta a szobában: agyonlőtte magát. A rendőrség megindította a nyomozást az öngyilkos gyermek személyazonosságának megállapítására.

— **Egy érdekes bűnügy.** A csabai rendőrség érdekes bűnügyben fejezte be minap a nyomozatot. Az elmúlt napokban megjelent nyanyis a rendőrség előtt egy alig tizenhárom esztendő, fejletlen leánygyermek s azt panasolta el, hogy a csaba játékarúgyár egyik alkalmazottja *elcsábította őt*. A rendőrség e valamás alapján nyomozatott helyezett folyamatba, amelyet *Valentinyi* rendőrbiztos vezetett. A nyomozat során megállapított az, hogy a gyár alkalmazottai közül még *több fejletlen leánygyermek esett a csábítók áldozatául*. Az iratokat áttette a rendőrség a gyulai királyi ügyészséghez, amely most el fog járni a lelketlen emberek ellen.

— **Árverés a törvényszéken.** Minap közöttük rövid kivonatban azt az árverési hirdetményt, amely néhány értéktelen lim-lom elárverezésére a mai napra hívta meg a pénzes és venni szándékozó közönséget. Dacára a kínálózó jóalkalomnak, egyetlenegy venni szándékozó sem jelentkezett, s így a törvényszék szolgálai és oijnokai csaptak jó vásárt a kótya-vetyére került tárgyakon. A rossz lakatot, egyik *dijnok* vette meg *két fillérért*, a még rosszabb revolver pedig valószínűs vetékedés tárgya volt. Végül 1 korona 35 fillérért egy szolga váltotta magához. Az elnyűtt bundára azonban nem akadt vevő, s így 25-én újból árverés lesz, a melyen valószínűleg gazdára talál ez az elárult jószág is. Hiszen elég olcsón adják. Kikiáltási ára *tíz fillér*.

— **Praeservatív** ideális legjobb minőségben *Vojtek* és *Weisz*nál. 201

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Közgyűlés.** A mezőkovácsházi járási takarékpénztár folyó hó 14 én tartotta meg rendezési közgyűlését a részvényesek nagy érdeklődése mellett. A közgyűlés a bemutatott mérleget tudomásul vette s egyszersmind az egyik megüresedett igazgatói állásba egyhangulag *Roth* Salamont, az „Alföldszálló” tulajdonosát választotta meg.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, április 15.

Kínálat és vételkedv jó. Elkelt 40,000 métermáza 10 fillérrel magasabb áron.

Az árak 30 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra	8.03—8.04	8.16—8.17
Buza októberre	8.25—8.26	8.30—8.31
Rozs áprilisra	6.50—6.51	6.55—6.56
Zab áprilisra	7.64—7.65	7.60—7.6
Új tengeri	5.40—5.41	5.39—5.40

Zárul 5 órakor:

Gaztrak hitelrészvény	665 70
Déli vasut	145 —
Városi villamosvasuti részvény	100.50

FERENCZ JÓZSEF keserítész

Nemzeti Színház.

A) bérlet. A) bérlet.

Kedden, 1907. évi április hó 16-án:

GÁL GYULA mint vendég:

Lucifer.

Dráma 4 felvonásban. Irta: E. A. Butti. Fordította: Dr. Hevesy Sándor.

S Z E M É L Y E K:

Albertini	Gál Gyula.	Matild, leánya Harmath J.
Regina, neje	Szilág I. B.	Guido Abadia Várnai Jenő.
Guido, fiuk	Horti Sándor.	Piebános Szathmári A.
Sena-di, tanár	Hunyadi J.	Az igazgató Kulcsár L.

Kedde este 7 és fél órakor.

IDEGENEK ARADON.

Április 15

Központi szálloda. Beregi Erzsébet utazónó Budapest. — Molnár Jenő dr. hírlapíró Budapest. — Várady József dr. hírlapíró Budapest. — Rolin Miklós dr. körorvos Kőrösbánya. — Bass Gyula kereskedő Budapest. — Weil Artur gyáros Budapest. — Weisz Sándor kereskedő Budapest. Fischer Rikárd birtokos Tiszamurány. — Ifj. Kalmár Ignác gazdatiszt Seprős. — Balog Géza kereskedő Déva. — Botanics János kereskedő Budapest. — Neuman Aladár kereskedő Bécs. — Dénes Jakab dr. ügyvéd Butyin. — Fenyves Adolf ellenőr Budapest. — Kohn Sándor tisztviselő Alváca. — Mautner Adolf kereskedő Trieszt. — Freund Sándor kereskedő Budapest. — Keitner Árpád kereskedő Budapest. — Eisenthal Adolf kereskedő Neu Sandec. — Halasz Ferenc kereskedő Budapest.

Fehér Kereszt-szálloda. Sorsy Béla honvéd- ezredes Lugos. — Grosschmid Géza dr. ügyvéd Kassa. — Grosschmid Károly mérnök Kassa. — Dob-reán Fábán kereskedő és neje Paeset. — Carrer Károly gyáros Grác. — Barát Sándor mérnök Fiume. — Moravec Ferenc kereskedő Trieszt. — Seidl Károly kereskedő Bécs. — Trimscher György gyáros Bécs. — Trejman Sándor gyáros Anneberg. — Hegedüs Emil utazónó Temesvár. — Kutzer Sándor utazónó Temesvár. — Vermes Dezső utazónó Budapest. — Szász Ödön utazónó Budapest. — Krámer Gyula utazónó Budapest. — Grünhut F. utazónó Budapest. — Rátkay Tivadar utazónó Budapest. — Veitzenhafter Kálmán utazónó Budapest. — Fischhof A. utazónó Budapest. — Melsberg Miksa utazónó Budapest. — Márkus

Károly utazónó Budapest. — Dragan Sándor utazónó Budapest. — Jármái Gyula utazónó Budapest. — Rokszenstein Hugó utazónó Budapest. — Szántó Samu utazónó Budapest. — László Gyula utazónó Budapest. — Kovács Sándor utazónó Bécs. — Spitzer Simon utazónó Bécs. — Veisz Ignác utazónó Bécs. — Várnai József utazónó Bécs. — Glanz Salamon utazónó Bécs. — Freund Zsigmond utazónó Bécs. — Fodor Ferenc utazónó Bécs. — Bienenstock Zoltán utazónó Bécs. — Mészáros Dezső utazónó Bécs. — Szemere Andor utazónó Bécs. — Kun László utazónó Nagyvárad. — Lusztig Mihály utazónó Kecskemét.

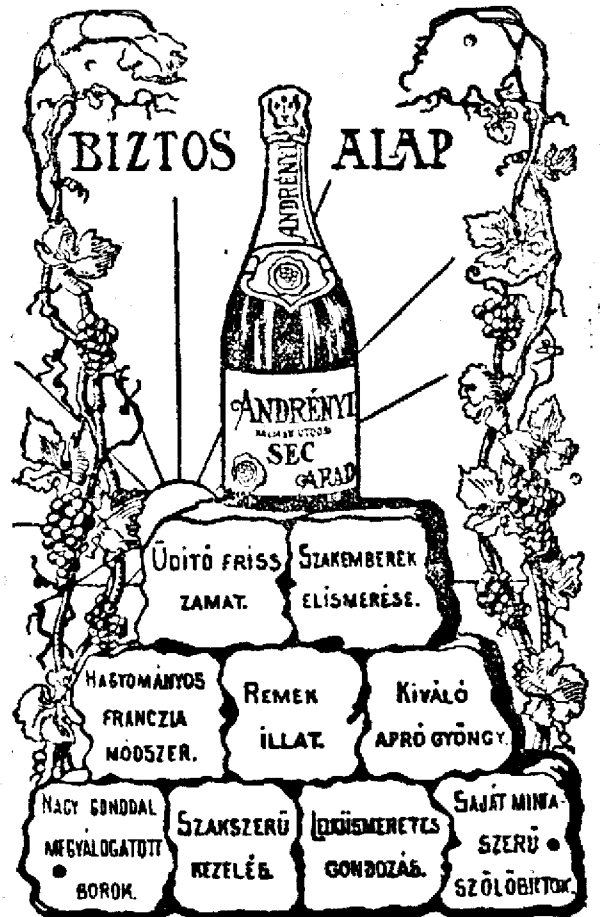
NYILTTER.*

Jó irással rendelkező egyén mint

dijnok

azonnali alkalmazást nyerhet. 1132

Magyar és német nyelvű ajánlatokat „Dijnok” jeligére, a kiadóhivatalba kérünk.

Steckenpferd-Bay-Rum

Bergmann és Társa gyártmánya Dresda és Elba melletti Teschen, amely kitűnő szer fejkörpa ellen; valamint a haj idő előtti őszülése és hajhullás ellen E szer elősegíti a hajnövést és igen erős szer a reumatikus fájdak ellen. 2 és 4 koo-nás üvegekben kapható a gyógyszárakban, droge-riákban, illatszerekkereskedésekben és borbély üz-tekben. 118

URAK!!!

Oltöny és felöltő szöveteket előnyösen csak a kizárólagos posztó gyári raktárban vásárolhatnak.

Nagy megtakarítás!

Szülő kiszolgálás!

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17. 772

Aradvárosi és megyei telefon 45. sz.

Telefon 275. szám.

Telefon 275. szám.

Anyám itt a tavasz! a labdák megjöttek

ZIMMERMANN és EISELE-nél

Aradon, Weitzer János-utca sarkán, a „Zöld papagály“-hoz.

Napernyő

Elegáns övek

Fiu sapka

Kalapok

Nyakkendő

Gallér, kézelő

Női sapka

Harisnyák

519

Uri fehérnemű

Uri kalapok és sapka

Komót és sárcipő

és ezer újdonság.

Grammofon lemez-csere Odeon, Gramopfon Zonofon és Favorit.

Csődtömeg eladási hirdetés.

Alulírott csődtömeggondnok az állandó csődválasztmány határozata folytán ezennel köz-hírré teszem, hogy vb. Fischer Simon aradi közadás csődtömegéhez tartozó, a csődleltár 1—445. tételei alatt felvett 13241 kor. 91 fillér beszerzési árral bíró és 8081 kor. 90 fillér becsértékű férfi és női divatcikk, üveg, diszmi és játékaruk ajánlati árverésen eladatnak.

Felhívom a venni szándékozót, hogy a fenti becsértéknek megfelelő 10%-nyi bánatpénzzel ellátott, zárt írásbeli ajánlataikat 1907. évi április hó 27-ik napjának déli 12 órájáig nálam adják be.

Az árak naponként d. e. 9 és 11, d. u. 3 és 5 óra között közbenjöttöm mellett megtekinthetők.

Vevő köteles a vételárat és a vételár után III. foku bélyegilletéket az eladás után 24 óra alatt kézemhez készpénzben lefizetni és a megvett árukat három nap alatt átvenni és elszállítani.

A választmány a beérkezett ajánlatok felett 1907. évi április hó 27-ik napján d. u. 3 órakor Aradon Dr. Mittler Izidor ügyvédi irodájában tartandó ülésen fog határozni, fenntartván magának a jogot a beérkezett ajánlatok közül bármelyiket elfogadni, valamennyit visszautasítani, a versenyt azonnal szóbelileg folytatni, esetleg pedig az ingóságokat más módon értékesíteni.

Ha a vevő a fenti árverési feltételeknek eleget nem tette, és különösen ha a kikötött

határidőben a vételárat kifizetni vagy az árukat átvenni és elszállítani elmulasztaná, úgy a bánatpénznek elvesztésén felül a megvett árukat a vevő kárára és veszélyére fognak értékesíteni.

Sem a tömeggondnok, sem a választmány nem vállal szavatosságot az eladásra hirdetett áru minősége, mennyisége és ugyanazonosságáért.

Aradon, 1907. évi április hó 12-én.

ifj. Dr. Szalay Károly,

1125

ügyvéd,

mint vb. Fischer Simon csődtömeggondnoka
(Arad, Weitzer János-u. Minorita palota.)

Fischer Ármin

szobafestő és mázoló

Arad, Vörösmarj-utca 3. sz.

Elvállal mindennemű

szobafestő és mázoló-

munkát,

azonkívül **gipsz utáztatot** és **szobakárpitozást** a legegyszerűbb és legdiszesebb kivitelben vidéken is. 837

178—1907. g. sz.

Árlejtési hirdetés.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város által fenntartandó aszfalt gyalogjárdák javítási munkálatainak egy évre leendő biztosítása iránt folyó évi április hó 29-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Bánatpénzül leteendő a kiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban az árlejtés előtt a városi pénztárban.

Az árlejtésen részt lehet venni írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételét igazoló pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székeinek 1907. évi április hó 8-án tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

Hamerli-féle pécsi bőrkeptyük 3 gombos és hosszú száru, állandó nagy raktár!

Szőnyeg maradékok

meglepő olcsó áron!

Egyes kisebb és nagyobb nyírott

szőnyegek

prima Axminster, csekély szépséghibákkal, rendkívüli alkalmi vétel. 336

Vászon raktár!

Prima rumburgi és creas fehér és színes

asztalnemű.

Chiffon és pamutvászon legnagyobb gyári raktár.

Egyelőre nagyobb elővételek folytán még a régi olcsó árakban.

Harisnya raktárunk

páratlan nagy választék. Olcsó árak.

Váci és nagyenyedi

fegyházban kötött férfi 20, 25, 30 és 40 krajcár párja.

Női Hausschild pamutból kötött 55 és 60 krajcár párja fekete és divatszínekben.

Rosenblüh H. és Társa, Arad.

Hamerli-féle pécsi bőrkeptyük 3 gombos és hosszú száru, állandó nagy raktár!

KI SZENVED?

gyomorban, székrekedésben, étvágytalanságban stb.? Az tegyen kísérletet, a több száz hírneves orvos által ajánlott **HORGONY** természetes keserűvízzel. Reggeli előtt fél ivópohár **HORGONY** keserűvíz 1—2 óra alatt meghozza a kívánt hatást, mire az étvágy és a jó közérület beáll. A **HORGONY** természetes keserűvíz nem kellemetlen ízű, nem okoz kellemetlen érzést. Kapható minden ásványvíz, fűszerkereskedésben és gyógyszerárban. Vásárlásnál kifejezetten **HORGONY** keserűvíz kérendő. Tulajdonos: **Losor János** Budapest.

849

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat a legszebb kivitel s a legújabb divat szerint. Továbbá elvállalok abnormis lábakra **ortopéd-cipők** elkészítését, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti **bakkancs** vagy **csizma** elkészítését elvállalom, azon reményvel, hogy a legnagyobb igényeknek megfelelek.

Tisztelettel

Wolf János.

586

9387—1907.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyministerium rendelete nyomán ezennel közhírré tesszük, hogy a cs. és kir. közös központi pénztár által kiadott és 1881. évi január hó 1-ről keltezett o. é. öt forintos államjegyek, valamint a cs. és kir. közös pénztár által kiadott és 1884. évi január hó 1-ről keltezett o. é. 50 forintos államjegyek beváltási határideje az 1901. évi augusztus 10-én 5813.6 szám alatt kiadott és a „Budapesti Közlöny” 1901. évi augusztus hó 13-án megjelent 185-ik számában közzétett „Rendelettel” folyó 1907. évi augusztus 31-ével állapított meg. Ezeket az o. é. 5 és 50 forintos államjegyeket tehát más törvényes fizetési eszközökre leendő átváltás végett már csak 1907. augusztus 31-ig fogadják el a pénzváltással megbízott Osztrák-magyar banknál és pedig annak budapesti főintézeténél, valamint a magyar szent korona országai területén működő fiókjainak területénél.

Ez a körülmény azzal a figyelemzettel tétetik újból közre, hogy 1907. augusztus 31-ike után ezek az o. é. 5 és 50 forintos államjegyek már nem váltatnak be és ennek a határidőnek elteltével az államnak az ezen államjegyek beváltására vonatkozó mindennemű kötelezettsége megszűnik.

Arad, 1907. évi március hó 30.

A városi tanács.

175—1907. gsz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Sztupin réti és Nagykaszáló gulyaállásokon levő trágya értékesítése iránt folyó évi április hó 22-én d. e. 10 órakor árveést tart.

Kikiáltási-ár: Sztupin réti trágyára vonatkozólag 300 korona, a nagykaszálói trágyára vonatkozólag 100 korona.

Bánatpénzül letendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban az árverést megelőzőleg a városi pénztárban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételére vonatkozó pénztári jegy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági széke 1907. évi április hó 8-án tartott üléséből.

Kiadta:

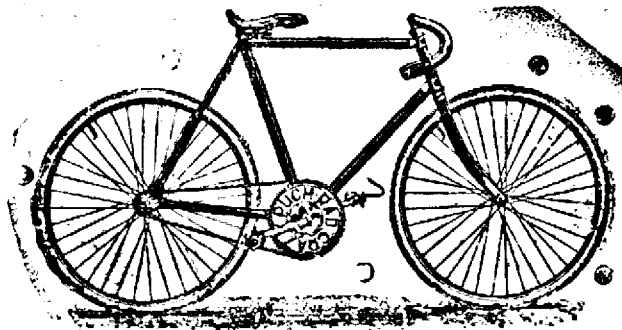
Zuhor Andor, s. k. ajjegyző.

Kalmár József

kerékpárraktára

486

Arad, Salacz-utca 2. szám.

Új és használt kerékpárok olcsó árért kedvező havi vagy heti részletekre kapható.

Nagy avító műhely.

Sok millió előkelő urhölgy használja
a világhírű

Földes-féle
Margit-Cremet,

mely zsirtalan, ártalmatlan s rögtön szépt.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer **szeplők, májfoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések** s mindennemű **bőrbaaj ellen**. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

308

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

Asszonyok és leányok
el vannak ragadtatva
a Hajós-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arcztisztatlanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon nagy aranyérmekkel, keszettel és díszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor.
és Ibolya hölgyper 1 korona 20 fillér.

Óvakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól.
A bevasárlásnál csakis **Hajós-féle aradi kézzintémenyeket** tessék kérni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél:

313

H AJ Ó S Á R P Á D gyógyszerésztárában

Arad, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben,

továbbá Földes Kelemen, Kossuth Pál, Ring Lajos, Hauer Lajos, Vojtek Kálmán, Berger Gyula gyógyszerészek Aradon és Vojtek és Wolcz drogueriájában.

Veszek

urasságoktól használt nyári és téli férfi ruhákat, utazóbundákat, bálé, ebédítő és más butorokat 913

a legmagasabb áron veszek és eladok. Kivánatra vagy levelbeli megbízásra házhoz is megyek.

Menczer MártonArad, Árpád-tér 5. sz.
(Izraelita templom épület.)**Tégla, Cserép**

legkedvezőbbben kapható

Pollak Sándor

körkémence téglagyárában 15

Mikalán, a Radnai-ut végén.

A méteres vasút megálló helye.

Városi telefon 208. — Gyári telefon 515.

Rendelések felvételnek Karolina-u. 7. sz. irodámban, vagy Maros-utcai lakásomon. A téglát vám és fuvarmentesen házhoz szállítom. — A gyárba saját új mű utam vezet. Nagy raktár saját gyártmányu hornyolt és kupola cserepekben, flas-ter-, kút- és facon-téglákban.

30.000 darab

szines, legdivatosabb fazonu

nap- és esőernyőt

minden elfogadható árban elárusít

Nassan R.

nap és esőernyő készítő

ARAD, Szabadság-tér 19. sz.

Rosenblüh J. és Társa cég mellett.

Javitásokat és áthuzásokat két óra

alatt eszközök. 822

175 darab

pontos járatu ezüst

zsebórát

minden elfogadható árban elárusít

Schwimmer-cég

Arad,

802

Szabadság-tér 5-6. szám alatt.

Pölzl kávéház

mellett.

Telefon sz. 370. Telefon sz. 370.

Hammer Zs. és Társa

műszerész és mérlegkészítők

Boros Béni-tér 1. szám.

Ajánlja dusan felszerelt

kerékpár, varrógép és Gramofon

raktárát. 1002

„Singer“, „Original Viktoria“,
Central Bobbin varrógépek csa-
— ládi használatra és ipari célokra. —„Puch“, „Helical-Premier“ és
„Préciosa“ kerékpárok jutányosan
jótállás mellett, kedvező fizetési feltételek.

Nagy szakzerű javító műhely.

Veszek

a legnagyobb árban uraságoktól
használt férfiruhákat, bundákat, to-
vábbá használt butorokat, Wertheim
Cassát, jég szekrényt, lószerszámot,
nyergeket és fegyvereket, ócska
vasat, rezet, ólomot és mindenféle fém-
árúkat, régiségeket, akármily kicsiny
vagy legnagyobb mennyiségben.

Kivánatra házhoz vagy vidékre is egy levelező-
lap által rögtön megyek.

Üzletem helyisége jelenleg Asz-
talos Sándor-utca 1 sz. május hó
1-től a zsidó templom épületben.

Teljes tisztelettel 700

Herzfeld Gyula.Ugyanott egy pedálos **cimbalom**
eladó.**T. C.**

Tisztelettel felhívjuk a tisztelt gazdaközönség szíves
figyelmét a raktárunkban állandóan kapható: állatoknak
nyalatási célra annyira megkedvelt, sajított

(briquette) marhasóra,

arankamentességre államilag ólomzárolt legelsőrendű

*Lucerna és vörös heremagra,
eredeti quedlenburgi répamagvakra.*

Fajai: sárga olajbogyó, sárga oberndorfi, vörös
mamuth, sárga eckendorfi, ezenkívül cukorrépa-mag.

*Valódi aussigi kékkőre,
első minőségű raffiára.*

Vetési célra tisztított s kipróbált: 905

*tiszta bükköny magra,
zab, árpa és tengerire.*

Ez utóbbiakból takarmányozási célra is tartunk. —
Lótenyésztőknek alig pótolható, ugynevezett

„Derby“ melassera.

Mind ezek nagy mennyiségben kaphatók a legala-
csonyabb napi ár mellett

az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület

Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezeténél.

ARAD, Boros Béni-tér és Verbőczy-u. sarok.

Nem szövetkezeti tagok is előnyös árak mellett szolgáltatnak ki.

Városi és megyei telefon 509.

P É N Z

a legolcsóbban és leggyorsabban
földre és városi házakra **amortisa-
tióra** (tőketörlesztéssel)

Aradon a legegységesebb és legismertebb közvetítő iroda

Szücs F. Vilmos

a nagyzebeni földhitelintézet kölcsön képviselőjénél

ARADON, Karolina-utca 8. sz. (saját ház)

a fiók posta mellett.

Elvállalok convertálásokat utólagos díj és költség
megtérítés mellett.

„Házak és földek adás-vétel közvetítése.“

Ugyanitt megbízható üzletszerzők
alkalmazást kaphatnak.

531

Több aradi házat olcsón és előnyös fizetési
módozatok mellett eladok.

Női**divatkereskedés,**

mely 14 év óta fenáll, teljes
raktárral, állandó jó vevőkörrel,
visszavonulás következtében

sürgősen eladó.

Cím a kiadóban. 1091

Telephon sz. 242.

Kalmár Józsefhatóságilag engedélyezett villamos
világítási felszerelő Arad, Salacz-u. 2.

Költözködéseknel
vagy lakásváltoztatá-
soknál

villanyvilágítási
vagy 496

villanyos. csengőbevezetéseket vagy átalakításokat ju-
tányosan és gyorsan eszközöl**Kalmár József**

villanszerelő Arad, Salacz-utca 2.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyár-
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak,
bélák és egyéb tisztatlanságok
azonnal továbbittatnak, ezáltal a sziv-
vattyu nem romlik és a bort nem
romíthatja, a gépezet jó működé-
sért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Kályva szelepekkel. Közsé-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
dátánál sem lagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működé-
sért 3 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egységes esz-
varok és a legjobb minőségű gummi-
gummirozott

kenderescsövek
• legolcsóbb
árban.

Kutak

a hozzávaló
csövekkel
olcsóbbak és
jobbak, min-
dennemely esz-
vagy külföldi
gyárban.

Hönig OttoM. királyi szabadalmazott tüzi fecskendők
és szivattyu készítő. 290

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Hajdu tea
mell- és tüdőbetegeknek
számtalan esetben kipró-
bált szer.

Legjobb sikerrel hasz-
nálható köhögés, hurut,
rekedtség, számarhu-
rut, elnyálkásodás, min-
den mellbaj, a légső,
a tüdő, a gége hurutos
megbetegedéssel, légzé-
si nehézségek, szük-
mellőség, asthma stb.
ellen.

☞ Ár 50 fillér. ☜

Kapható Aradon,
Földes Kelemen
gyógyszerésznél. 288

TITKOS
betegségek ellen legjobb szer a törvényesen
védett.

„TRIAS“
mely 2-3 nap alatt felelősség mellett a leg-
elbányagoltabb húgyvesztést megszünteti.
Ára: férfiaknak K 1.50. nőknek K 2.50.

Köszvény, Csusz, Rheuma, fő- és fog-
fájás ellen a
PAPP-éle
„MENTHOLIN“
biztos hatású gyógyszer.
Egy próba elegendő!
Ára 1 korona.

Főtitket titoktartás mellett küldi:
PAPP L.
gyógyszertára Tiszaszentimrény.
Főraktár Aradon: 5082
Földes Kelemen gyógytárában.

Társ lennék

10—12000 koronával valamely már létező és ki-
mutathatóan megfelelő hasznot biztosító

ipari vagy kereskedelmi vállalatnál.

A vállalat intézésében személyesen is közre-
működnék, amire kereskedelmi képzettségem alkal-
massá tesz.

Minden részletre kiterjedő ajánlatot „Társ”
jelige alatt e lap kiadóhivatalába kérek.

Vállalatra csak Aradon vagy Arad környékén
reflektálok. 1126

1295—907. pm.

Hirdetmény.

Felhívom a kertészettel és nö-
vénykereskedéssel foglalkozókat,
hogy azon esetben, ha telepüket
az 1889. évi XLI. t.-c. értelmében
a szabad forgalomra tehát kül-

földre szállításra is jogosítottak
kimutatásába felvétetni akarják,
1907. évi augusztus hó 31-ig be-
zárólag hivatalomban jelentkez-
zenek.

Aradon, 1907. évi március hó
2-án.

Varjaszay,
polgármester.

Eladó szőlőoltványok!

Ez évi terméséből

amig a készlet tart

még különböző bor és csemege faju

kiváló szép gyökeres fás szőlőoltványok

kerülnek eladásra mérsékelt ár mellett.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál 1080

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltványtermelő

Telefon 410. Arad, Batthyány-utca 13. Telefon 410.

Telefon szám 184. **Mosóintézet átvétel!** Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fen-
álló és teljes megelegedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Aulich Lajos-utca 2. szám átvettém és annak szaksterü kezelését személye-
sen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást
háziilag kezel, minden vegyszer mellőzésevel, kizárólagosan kézimó-
sással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelötti romlásnak.

Sok éven át szerzett tapasztalataim remélni engedik, hogy kifogástalan munka
szállításával ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel

753

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda **Aulich Lajos-utca 2. szám.**

A dorozsmai vasuti baleset ismét beigazolta, hogy egy élethossziglani

baleset biztosításra mindenkinek szüksége van.

Ilyen biztosításokat a legelőnyösebb feltételek mellett a

Providentia általános biztosítótársaság

eszközl, ugyanis:

Egy egész életre szóló balesetbiztosítás díja, **egyszersminden-**
korra minden 1000 korona után három korona.

A díjnak részletekben való lefizetése esetén minden 1000 korona után
negyedévenként 80 fillér fizetendő. 1138

Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt a társaság aradi főügynöke

Stern Sándor. Eötvös-u. 18.

Alapított 1860. **MÜNZEL** Állami távbeszélő 213.

kalap és uri-divat üzlete Arad.

A cs. és kir. 33. gy. ezred tisztikarának szállítója.

Kirakataimban állandóan a legizlésebb divat-ujdonságok kiváló
olcsó árak megjelölésével láthatók! 482

Szines divat ing redős mell (ba-
tisz utánzat) darabja . . . K. 3:30

Szines divat turista és utazó ing
(batisz utánzat) darabja . . . K. 3:30

Szines divat turista és utazó ing
(angol zephir) darabja . . . K. 4:40

Fehérneműeket legkitünőbb szabásban ké-
szítem el.

Állami tisztviselők szállítója.

Javaszi és nyári szezonra meglepő szép kalap ujdonságaim vannak.

Üzlet:

Andrássy-tér 13. szám

Minorita-palota

Telefon 333. szám.

Hat kiállításon első díjjal kitüntetve.

Kohn József

ARAD.

Gyári-műhely:

Batthyány-utca 32. sz.

saját ház.

Telefon 321. szám.

Hat kiállításon első díjjal kitüntetve.

JÉGSZEKRÉNY-GYÁR.

Nagy raktár mindennemű **jégszekrényekben**, u. m. háztartási, vendéglősök, hentesek és mészárosok részére; legújabb és legjobb szerkezetűek, melyek kevés jégszükséglettel legjobban hűtenek; háztartási és konyha-berendezési cikkek. — Fürdőkádak, üdő fürdő és gyermekkádak, zuhanyok, ugy a közönséges háztartásban, valamint vízvezetékhez alkalmazhatók a legizlésebb és diszes kivitelben mindig készen raktáron kaphatók.

Árjegyzék kívánatra küldetik.

907

Árjegyzék kívánatra küldetik.

9517—1907.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi minister urnak rendelete nyomán ezennel közhírré tesszük, hogy a fiumei cs. és kir. hadtengerészeti akadémiában az 1907—1908. iskolai év kezdetén több kincstári fizetések és alapítványi hely fog betöltetni.

A részletes pályázati feltételek a városi katonai ügyosztályban betekintheők.

Arad, 1907. évi március hó 30.
A városi tanács.

6948—1907. khsz.

Hirdetmény.

Aradi műmalom Goldschmidt és Dózsa aradi cég Radnai-ut 11 sz. a. telkén egy gőzmalom felállítására telepengedély iránt folyamodván, az 1884 évi, XVII t. cz. 27. §-a értelmében a telep helyszin tárgyalására határidőül folyó évi április hó 24-én d. 11 órájára ki-tűzetik, melyre az érdekelték ez uton is meghívotnak azon észre-vétellel, hogy a telep helyszin és tervrajza, valamint az üzem mód-jának leírása a kapitányi hivatal ipariügyi osztályánál folyó évi április hó 24-ig, mindenkor a hiva-talos órák alatt betekintheők s a netáni észrevételek írásban ugyan-itt előszóval pedig a helyszini tárgyalás alkalmával megtehető, mert amennyiben ilyenek nem em-litnének, s ha köztekintetek gát-lólag fel nem merülednek, a telep engedély az idézett törvény 30 §-a rendelkezéséhez képest ki fog adatni.

Arad, 1907. évi április 11-én.
Sarló,
főkapitány.

KOSSUTH-utca 67. sz.

CZERNUCZKY MIHÁLY

cipész-mester műhelyében

a legjobb anyagból készült **férfi, női és gyermek cipők nagy választéka.** — Megrendeléseknél színes bőrök nagy választéka.

Saját készítés!

624 **Olcsó ár!**

Pontos kiszolgálás!

Van szerencsém a nagyérdemű hölgy-közönség becses tudomására hozni, mi-szerint bécsi utamról hazatértem s

Salonomat

Szabadság-tér II. szám, I. emelet megnyitottam.

Modelljeim a legszebb kivitelűek. Ju-tányos árakkal, pontos kiszolgálással igyekezni fogok a nagyérdemű közönség becses bizalmát kiérdemelni.

Videki megrendelések és alakítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A nagyérdemű közönség becses párt-fogását kéri 927

Grünblatt Antónia.

Könyvkötészetünkben egy ügyes fia tanulónak felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

9870—1907.

Hirdetmény.

Értesítjük Arad város közönsé-gét, hogy a törvényhatósági bizott-ság 6758., 6983., 6984., 7017., 7170., 7188., 7278. és 7372/1907. számú határozata értelmében a városi tisztviselők, napidijasok, tűzoltók és hivatalszolgák drágasági pótlék, a rendőrlégénység lakbér, az utegyengézők és városi kocsisok fizetés emelés tárgyában benyuj-tott kérvényeire akként határozott, hogy azokat tárgyalás és vélemé-nyes jelentéstétel végett a hármas bizottságnak kiadni rendelte.

Ezen határozat alapján szám-vevőségünk a pótköltségvetési elő-irányzatot elkészítvén azt a vonat-kozó iratok kapcsán a városháza tanácsstermében 15 napra azzal tesszük ki közszemlére, hogy az az ellen ezen határidőn belül a pol-gármester urhoz esetleg benyuj-tandó felszólamlással lehet élni.

Arad, 1907. évi április hó 6-án.
A városi tanács.

Azon urral, ki

ezen lapra figyelmez-tetett holnap d. u. 5—6 óra közt talál-kozhatom a Forray-utca Nádasdy-palotá-ban levő **Zinner Vilmos** mű órás és ékszerész kirakata előtt.

Férjhez mennék

azon urhoz, a ki ar-ról biztosít, hogy a karika gyűrűt **Zinner Vilmos** ék-szerésznél veszi meg, ahol jól és olcsón le-het vásárolni.

351

Hálás leszek

azon nemesszívű hölgynek ki, hogy a hivatalból el ne kés-sek megveszi azon szép és olcsó zsebórát, a melyet **Zinner Vilmos** mű órás Forray-utcai kirakata-ba láttam.

Telefon szám 151.

Nagy könyvkötészet.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖNYVNYOMDÁJA

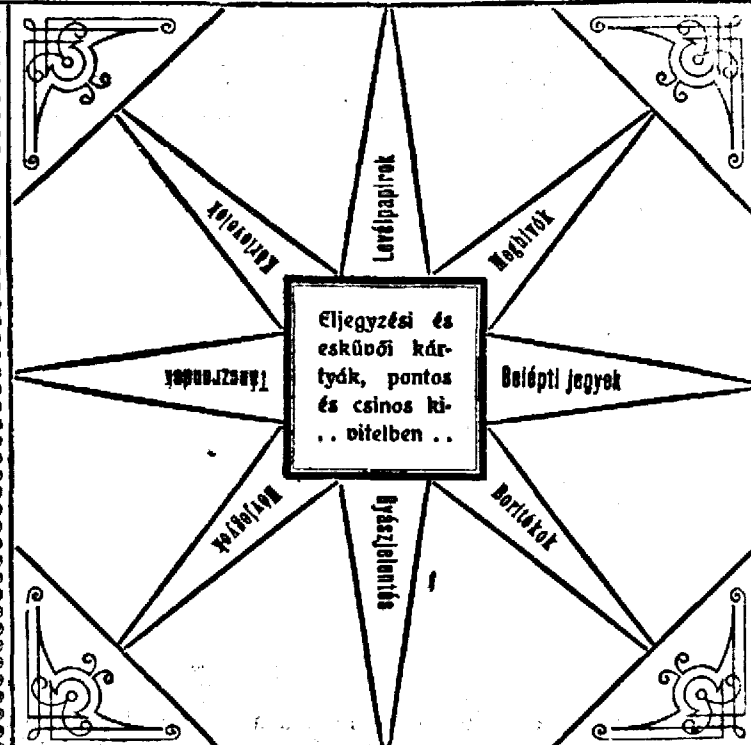
ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Betű-támogatás.

Pjónlja kftünden berendezett és a mai kor igényeinek teljesen inegfelelően felszerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyom-tatási munkák gyorsan, pontosan és a legma-dernebb kivitelben ju-tányos árban készített-nek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legter-jedtebb vidéki politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:

1 ére . . . 24 korona.
1 óra . . . 2 korona.

Vidéken:

1 ére . . . 28 korona.
1 óra . . . 2 kor. 40 f.

Szerkesztőségi telefon 357.

Kiadóhivatali " 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Méhes eladó!

Egy teljesen felszerelt méhes 25 drb. Dzierzon kaptárral (országos méretű) mézpergetővel s a hozzátartozó aprósággal olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1055

Szőlő!

A muszkai hegyen egy jó fekvésű 5 holdas termő szőlő, szép nagy épülettel, uri lakással, teljesen berendezve eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1056

A Borona- és György-utca

sarkán már rég óta fenálló bolt- és korezmahelyiség, hozzátartozó lakással együtt 1907. augusztus 1-től kiadó. Bővebbet Bing Ede, József főherceg-ut. 1092

Jó karban levő

6 drb. petroleum függő lámpa jutányos áron eladó. József főherceg-ut 18. I. em. 1130

Egy olcsó pince

az Acsev. palota közelében bérbevétele kerestetik. — Ajánlatokat „Pince” jellegével a kiadóhivatalba kérünk.

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat, jobb folyóiratokat és hangjegyeket legmagasabb áron. — **Kerpel Izsó** könyv- és papirkereskedése és kölcsönkönyvtára, Aradon. 356.

Egy divatos,

elegáns gázcillár, egy finom diófa három fiókos szekrény, egy nagy fali arany tükör, egy kis szekrény és egy kártyasztal eladó. Megtekinthető Erzsébet-körut 30. 10—12 2—4. 1129

Francia „Blouse Album“

dus tartalommal, legújabb eredeti francia divatképekkel 1 korona 50 fillérért kapható **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében Arad. Telefon 517. 361

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Mérlegképes

könyvelő, ki a gépirást is bírja, állást keres. Cim: B. M. Flórián-utca 4. sz.

Egy nyugdíjas kalauz

óhajt ösmerettséget kötni egy gyermektelen özvegy nővel. 1134

Varrónő

ruha és fehérneműben jártas, ajánlkozik házakhoz 80 kr. napidíjjal. Cim Holecz Süveg-tér 6. 1135

Egy billiárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15. szám alatt.

Gazdaság felosztásával Seprősön eladó Czárán Gézánál 60 darab jármos ökör, 200 darab gulyabeli marha, 75 tenyészanya sertés, 15 tenyész kan, ígás lovak. Cséplőgép, egyéb gazdasági eszközök. 1127

Használt,

de jó karban levő butorok olcsó áron eladók. Kőlcsey-utca 10.

Egy jobb módú

izraelita családhoz kerestetik egy izraelita leány, esetleg árva 12—16 éves korig a háztartás részére. Jó bánásmód biztosított. Cim a kiadóhivatalban. 1128

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20. sz.

(Fischer Eliz palotában.)

A t. közönség rendelkezésére áll 800

Örökzöld

Angol-park és Pázsitfűmagok, konyhakerti magvak, raffiahárs, szobapadló beeresztő szerek friss és jó minőségben kaphatók legolcsóbban

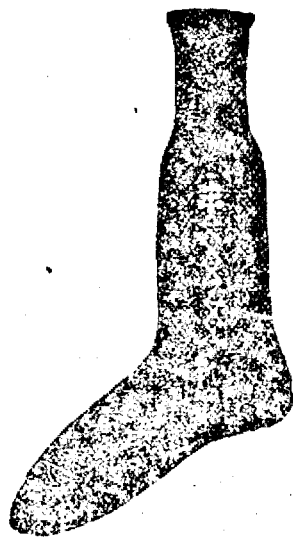
DÜRR GUSZTÁV

csemege, fűszer, pezsgőbor és ásványvíz kereskedése
A R A D, a városházzal szemben.
Telefon 118. 1117

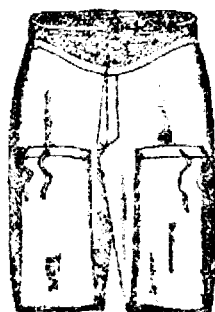
Szabadság-tér
12. sz. 1136

FISCHER NAGY ÁRUHÁZ

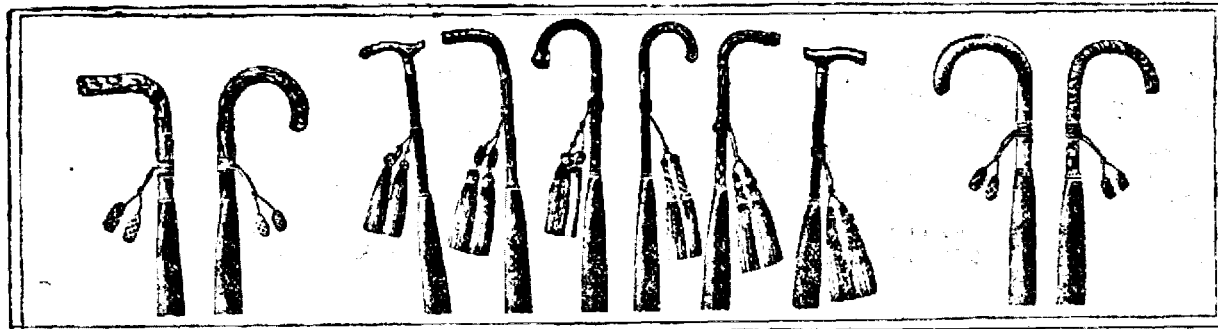
Szabadság-tér
12. sz.

Férfi harisnya

nagy választékban, ára párja 25, 35, 45 kr.

Férfi lábravaló

francia szabás köpporból sima, ára 85—95. kr.

Férfi esőernyő

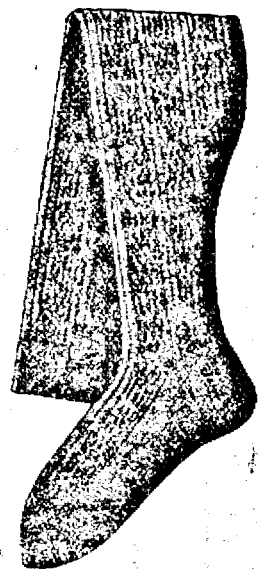
jó minőségű czanellából, ára forint 150

Női nap és esőernyő Czveifler

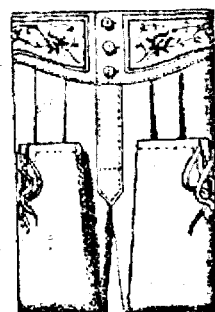
jó minőségű czanellából ára frt 150
finom minőségű felselyemből frt 225

Férfi esőernyő

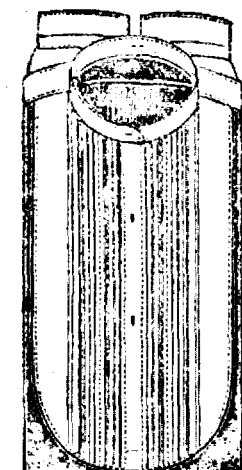
felselyemből ára frt 2—
finom minőségben frt 225

Női harisnya

nagy választékban, divatos színekben, ára 35, 45, 55 kr.

Férfi lábravaló

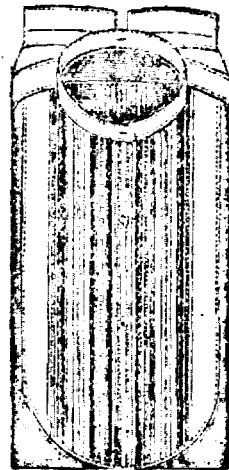
francia szabás, színes hímzéssel, ára frt. 125

Férfi ing fehér

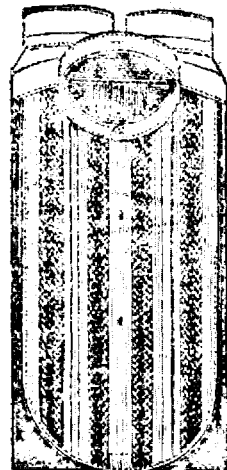
chifonból redős, ára forint 125

Férfi ing színes

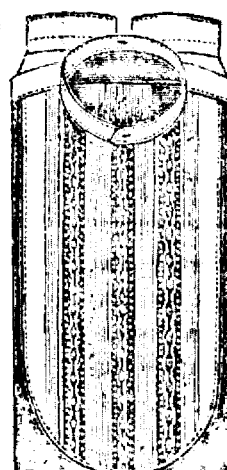
puha vasalt, ára forint 135.

Férfi ing fehér

jó minőségű, ára forint 150.

Férfi ing színes

angol sephirből, ára forint 165.

Férfi ing színes

egész finom, ára forint 175.